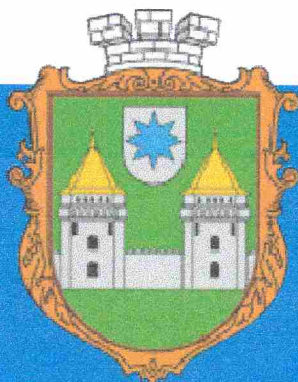

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням сесії Скалатської міської ради
від 27 листопада 2023 року № 2357

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ Скалатської міської територіальної громади на 2023-2027 роки

ЗМІСТ

Вітальне слово міського голови.....	3
Вступ.....	4
Розділ I. Аналітична частина.....	6
Розділ II. Висновки з соціологічного дослідження умов та якості життя у громаді....	14
Розділ III. Аналіз SWOT.....	21
Розділ IV. Сценарії розвитку громади.....	24
Розділ V. Стратегічні та операційні цілі і завдання Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади до 2027 року.....	28
Розділ VI. Аналіз відповідності положень місцевої стратегії Державній стратегії регіонального розвитку України та регіональній стратегії розвитку.....	50
Розділ VII. Етапи та механізми реалізації місцевої стратегії.....	52
Розділ VIII. Моніторинг та оцінка результативності реалізації місцевої стратегії.....	54
ДОДАТОК 1. План заходів з реалізації Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади на 2023-2025 роки	
ДОДАТОК 2. План заходів з реалізації Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади на 2026-2027 роки	

Вітальне слово міського голови

Шановні жителі Скалатської громади!

Головною метою розроблення Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади на 2023-2027 роки (далі Стратегія) є формування нового бачення сталого розвитку громади в умовах децентралізації, спільно з реалізацією завдань кардинального покращення якості життя мешканців Скалатської громади шляхом розвитку місцевої економіки, підвищення інвестиційної привабливості, забезпечення екологічної безпеки та реалізації узгоджених інтересів влади, громади та бізнесу.

Активна участь всієї громади та кожного мешканця окремо у визначенні майбутнього бачення розвитку громади та головних напрямків розвитку і сприятиме тому, що Стратегія буде надбанням усієї громади.

Стратегія дасть можливість активізувати весь наявний потенціал Скалатської міської територіальної громади та відкрити нову сторінку її розвитку на користь жителів, зацікавлених у створенні економічно розвиненої, сучасної, комфортної громади та у відповідальному управлінні її розвитком.

Дякую всім, хто брав участь у засіданнях робочої групи, надавав свої пропозиції та зауваження, знайшов час зробити свій внесок у бачення майбутнього нашої громади.

Ми відкриті для спілкування та нових креативних ідей! Переконалися, що наша спільна робота буде запорукою успішної та процвітаючої громади!

Із повагою
міський голова

Петро САВОНЧАК

ВСТУП

Скалатська міська територіальна громада Тернопільського району, Тернопільської області (далі – Скалатська громада) – одна з перших створених територіальних громад в Україні, що є результатом децентралізації влади, яка в нашій державі розпочалася у 2014 році. Скалатська громада утворена 14 липня 2015 року шляхом об'єднання Скалатської міської та Городницької, Зарубинецької, Колодіївської, Кривенської, Магдалівської, Новосілівської, Остап'ївської, Подільської, Староскалатської сільських рад Підволочиського району.

Громада об'єднала 16 населених пунктів (місто Скалат та села Городниця, Зарубинці, Колодіївка, Криве, Магдалівка, Митниця, Новосілка, Остап'є, Панасівка, Поділля, Полупанівка, Поплави, Старий Скалат, Теклівка, Хоптянка) з адміністративним центром у місті Скалат.

На сьогодні Скалатська громада, як і Україна в цілому, функціонує в умовах після карантинних заходів від пандемії COVID-19 та у режимі воєнного стану (24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України Указом Президента України № 64/2022 введено воєнний стан, строк дії якого продовжується відповідними Указами Президента України), що суттєво позначилося на основних показниках соціально-економічного розвитку. Дані фактори зумовлюють додаткові виклики для забезпечення гідного рівня життя населення.

Ефективним засобом подолання цих викликів має стати перспективне (середньо- та довгострокове) планування функціонування територіальної громади. Із цією метою територіальна громада використовує кращі практики європейських країн щодо механізмів стратегічного планування розвитку за участі широкого кола зацікавлених сторін – представників з різних населених пунктів громади, в тому числі представників підприємств, установ та організацій.

Такий підхід дає змогу вивільнити творчий потенціал громади та сформувати більш виважену, якісну політику розвитку. Цінність такого процесу планування полягає не тільки у змісті самого документа Стратегії, а в процесі його розроблення.

Стратегічне планування є одним з найважливіших напрямів планової діяльності території в цілому й визначає зміст основної функції управління. Суть стратегічного планування полягає у виділенні істотного у всьому комплексі змін, бажаного і можливого становища територіальної громади у майбутньому.

Щоб кошти, які акумулюються в бюджеті Скалатської громади використовувались для зростання, активні мешканці громади, підприємства, установи, організації, структурні підрозділи Скалатської міської ради протягом 2022-2023 років працювали над стратегічним плануванням розвитку громади. Цей документ готувався на довготривалу перспективу і опирається на реальні фінанси, які можна залучити. Процес його підготовки відповідав правилам громадської участі.

Підготовка Стратегії розвитку відбувалася у відповідності з методиками із стратегічного планування. Розробка Стратегії здійснювалася з дотриманням наступних принципів:

1) об'єктивності – розробка документів на основі даних органів державної статистики, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, результатів опитувань громадської думки, з урахуванням реальних цілей та індикаторів (показників), яких можливо досягти та оцінити;

2) обґрунтованості та доцільності – розроблення документів на основі чітко визначених цілей розвитку та економічно обґрунтованих заходів та проектів, що сприяють їх досягненню із використанням кращого світового досвіду у сфері прогнозування економічного і соціального розвитку;

3) координації – взаємозв'язку та узгодженості довгострокових стратегій, планів і програм розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях;

4) відкритості та прозорості – забезпечення доступу громадськості, що передбачає інформування про цілі, завдання та очікувані результати та показники виконання стратегічних та програмних документів, а також забезпечує всіх суб'єктів господарської діяльності необхідними орієнтирами для планування власної виробничої діяльності;

5) **паритетності** – створення рівних можливостей для висловлення позицій всіх сторін під час розроблення та реалізації відповідних документів;

6) **сталого розвитку** – забезпечення розвитку громади для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь під час розроблення та реалізації відповідних документів.

Методологія розглядає сталість (сталий розвиток) і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку. Сталий розвиток має в своїй основі **чотири ключові мети**:

- 1) **суспільний прогрес та рівність;**
- 2) **стабільне економічне зростання;**
- 3) **захист навколишнього середовища;**
- 4) **збереження природних ресурсів.**

Залучення широкого кола громадян до процесу розробки Стратегії розвитку територіальної громади дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади, а також забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому всіх активних та зацікавлених представників громади.

Створений разом з громадою стратегічний план, незалежно від особистісних якостей керівників або політичної ситуації, спрямовується на покращення стандартів життя, зміцнення місцевої демократії, виховання суспільно-активних громадян.

Розпорядженням міського голови «Про створення робочої групи для розроблення проекту, моніторингу та оцінювання результативності реалізації Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади на 2023-2027 роки» № 14 від 13 лютого 2023 року була сформована Робоча група з підготовки Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади на 2023-2027 роки.

Підготовка Стратегії розвитку Скалатської громади розпочалася з проведення соціально-економічного аналізу, який передбачав дослідження основних тенденцій соціально-економічного розвитку сукупності населених пунктів Скалатської громади за попередній період, дослідження оточення (зовнішнього середовища) та оцінку можливостей розвитку громади. Основними методами роботи робочої групи були: мозковий штурм, техніки номінальних груп, фокус групи, індивідуальна та групова роботи, дискусії, дебати тощо.

Стратегія розроблена на підставі законів України “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про стимулювання розвитку регіонів”, “Про засади державної регіональної політики”, “Про інноваційну діяльність”, з урахуванням указів Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року”, від 18 серпня 2020 року 329/2020 “Про заходи щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму”, постанови Верховної ради України від 17 липня 2020 року № 807-IX “Про утворення і ліквідацію районів”, постанови Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695 “Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки”, розпоряджень Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 року № 482-р „Про затвердження перспективного плану формування територій громад Тернопільської області”, від 12 червня 2020 року № 724-р „Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Тернопільської області”, відповідно до Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 932 (із змінами) та Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31 березня 2016 року № 79 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово - комунального господарства України України від 27 грудня 2018 року № 373).

РОЗДІЛ І. Аналітична частина

1. Актуальний стан, основні тенденції та проблеми соціально-економічного розвитку територіальної громади

Географічне положення:

Скалатська громада має вигідне географічне розташування: знаходиться в центральній частині Тернопільської області (рис. 1). Відстань до обласних центрів: Тернопіль – 33 км, Хмельницький – 95 км, Івано-Франківськ – 148 км, Львів – 161 км, Рівне – 174 км, Луцьк – 190 км, Київ – 445 км. Відстань до кордонів: із Польщею (митний перехід Рава Руська – Гребенне - 202 км), із Румунією (митний перехід Мамалига – Крива – 166 км), із Словаччиною (митний перехід «Ужгород» - 433 км), із Угорщиною (митний перехід «Чоп» - 428 км), із Білорусією (митний перехід «Верхній Теребежов» – 340 км).

Площа громади – 224,0 км².

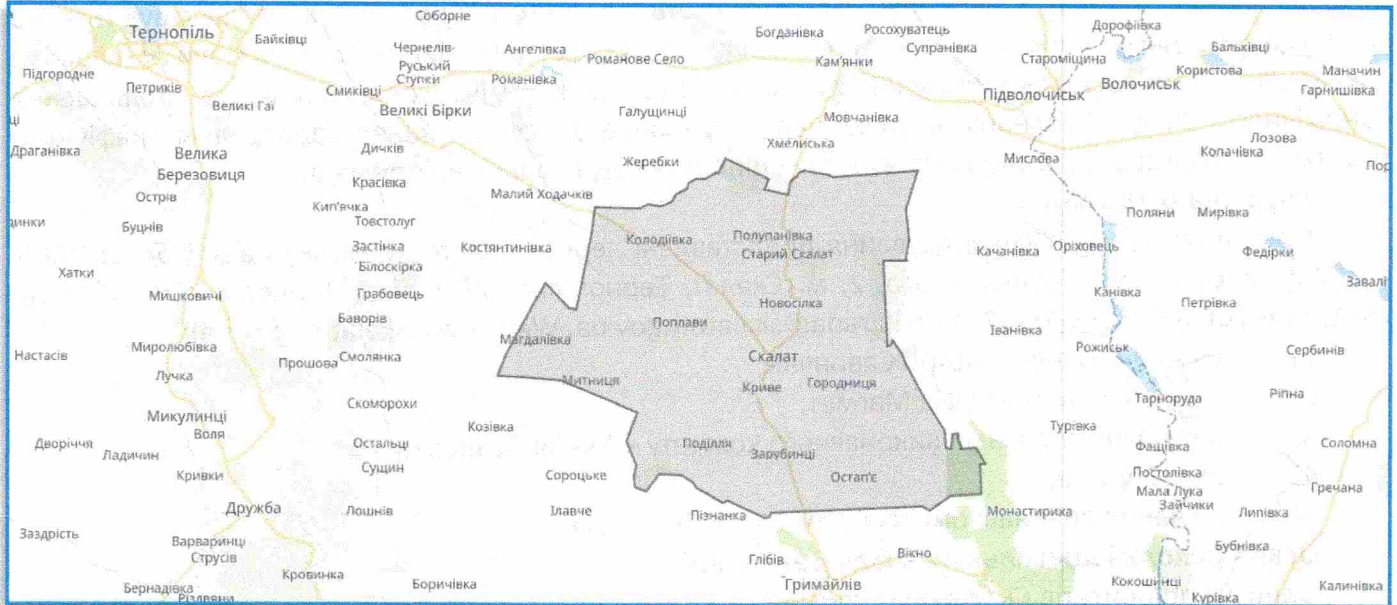

Рис. 1.1. Картосхема Скалатської громади

Клімат помірний, перехідний від морського до континентального. Завдяки географічному положенню територія перебуває під впливом повітряних мас Євразії і Атлантичного океану, у меншій мірі мас Середземномор'я. Середня температура найтеплішого місяця липня становить до $+19^{\circ}\text{C}$. Абсолютна максимальна температура повітря до $+38^{\circ}\text{C}$. Середня температура січня становить -5°C , абсолютна мінімальна -34°C . Тривалість безморозного періоду становить у середньому 160 днів, мінімальна і максимальна – відповідно 122 і 243 дні. Середньорічна кількість опадів – близько 560 мм. За порами року опади випадають нерівномірно. Сніговий покрив нестійкий. В окремі зими він по декілька разів змінюється. Найшвидша дата появи снігу 16 жовтня найпізніша – 13 грудня. Стійкий сніговий покрив встановлюється в другій половини грудня. Найшвидше сніг зникає 20 лютого, найпізніше – 29 квітня. Висота снігового покриву в середньому дорівнює 5-12 см, іноді досягаючи 20-25 см. Кліматичні процеси на території громади відповідають чітко вираженим чотирьом періодам – порам року, кожна з яких має свої особливості. Найвища точка громади знаходиться в селі Полупанівка і досягає 431 метр над рівнем моря. По території громади протікає річка Гнила. Гнила — це річка в Україні, в межах Підволочиського і Гусятинського районів Тернопільської області. Права притока Збруча (басейн Дністра). Довжина 58 км. Площа водозбірної басейну 747 км². Похил річки 1,7 м/км. Долина V-подібна, у верхів'ї трапецієподібна, завширшки 0,5—1,5 км. Заплава завширшки до 350 м. Річище звивисте, завширшки до 22 м. Вода річки використовується для господарських потреб.

Населення:

Чисельність населення станом на 01.01.2023 року складає 13 525 осіб (в тому числі 239 ВПО), з них працездатне населення (16-60 р.): 8152 особи, діти (0-18 р.): 2337 осіб, молодь (14-35 р.): 4432 особи. Серед опитаних домогосподарств, переважну більшість постійних членів сім'ї складають люди працездатного віку, причому кількість жінок віком від 18 до 65 років складає 69,4%. Більшість мешканців у громаді складають працездатні люди. Загалом більшість дорослих членів сімей мають середньо спеціальну освіту – 41,3%. 39,0% мають середню освіту. 32,9% - вищу освіту. Неповна середня – 13,3%, неповна вища – 10,4%. Але є дорослі мешканці які мають тільки початкову освіту – 9,8%.

Демографічна ситуація, що склалась у населених пунктах Скалатської громади характеризується так, як і загалом в Україні: смертність перевищує народжуваність. Також як ще один негативний фактор варто зазначити еміграцію закордон значної частини населення у зв'язку з воєнним станом. Більшість факторів, які впливають на демографічну ситуацію, формуються на загальнодержавному рівні і залежать в першу чергу від завершення бойових дій у країні з можливістю відновлення економіки держави. Подолання фінансової кризи та поліпшення економічного стану населення в свою чергу призведе до досягнення сталого демографічного розвитку, нормалізації і відтворення життєвих цінностей територіальної громади.

Управління громади:

Органи місцевого самоврядування представлені через Скалатську міську раду (год ЄДРПОУ 04058445, адреса: вул. Грушевського, 2, м. Скалат, Тернопільський район, Тернопільська область, 47851; телефон (03543) 3-16-07, e-mail: rada@skalatmr.gov.ua, Web: www.skalatmr.gov.ua):

- 1) міський голова – Петро Савончак,
- 2) секретар ради – Софія Магмет,
- 3) керуючий справами виконавчого комітету – Марія Левицька,
- 4) 26 депутатів,
- 5) 27 члени виконавчого комітету, з них 10 старост.

Освіта (школи і дошкільні навчальні заклади):

Одним з пріоритетів Скалатської громади є забезпечення конституційних прав та рівності прав громадян на отримання якісної освіти, підвищення рівня охоплення дітей дошкільною освітою, оновлення та удосконалення змісту, форми і методів організації навчальної програми, збереження та вдосконалення мережі дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до потреб територіальної громади, забезпечення належного рівня їх поточного утримання та функціонування, сприяння збереженню здоров'я дітей, забезпечення всіх раціональним, якісним та безпечним харчуванням, впровадження нових технологій з розвитку освіти.

Мережа закладів загальної середньої та дошкільної освіти на території Скалатської громади істотно не змінювалася і є збалансованою, а саме: функціонує 13 шкіл та 10 дошкільних навчальних закладів. В даний час немає планів ліквідації інших навчальних закладів, але органи влади ретельно контролюють демографічну ситуацію в селах та кількість дітей у школах. Освіта є одним з основних напрямків інвестицій в інфраструктуру. Будівлі ремонтуються регулярно, зокрема, відновлюються дахи та модернізується система опалення. Влада розраховує, що фінансові інвестиції призведуть до підвищення якості навчання. У п'яти школах є спортивні зали - їхній стан хороший.

Охорона здоров'я і соціальна допомога:

Щодо сфери медицини, то первинна ланка представлена КНП «Скалатський медичний центр», в тому числі 4 амбулаторіями, вторинна ланка - НКП «Скалатська комунальна районна лікарня» Скалатської міської ради. У закладах охорони здоров'я працюють близько 160 осіб.

Для досягнення цілей розвитку у сфері медицини пріоритетним є збереження лікувально-профілактичних закладів Скалатської громади, сприяння матеріальному забезпеченню цих закладів, вирішення питання кадрової політики, стимулювання залучення коштів різних суб'єктів господарювання, грантових ресурсів та приватних структур.

Надавачем соціальних послуг у громаді є КЗ «Центр надання соціальних послуг» Скалатської територіальної громади.

Культура:

У Скалатській громаді значну увагу приділяється питанню створення оптимальних умов для розвитку культури, сприяння відродження осередків традиційної народної творчості. Колективи художньої самодіяльності, окремі виконавці брали участь у Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних, обласних фестивалях-конкурсах. Завдяки роботі цих народних та аматорських колективів на високому художньому рівні відзначаються всі державні та місцеві свята, реалізується низка соціально-культурних заходів.

На території громади є 16 закладів культури, з них 5 будинків культури, 10 клубів, 1 міський будинок культури. Загалом, в галузі культури працює близько 59 осіб. Стан будівель, які виконують функцію будинків культури, оцінюється як незадовільний або поганий, що значно обмежує їх сферу діяльності.

Спорт:

Розвиток спортивної інфраструктури – один з важливих напрямків роботи Скалатської міської ради. Популяризація здорового способу життя і заняття спортом відіграють значну роль для гармонійного розвитку як дітей, так і дорослих, та є хорошою профілактикою захворюваності. Тому спортивна інфраструктура у громаді повинна відроджуватись і розвиватись, а також відповідати європейським стандартам. Молодь досягає великих успіхів у важкій атлетиці, волейболі та футболі, є чемпіонами та призерами регіональних, національних та міжнародних змагань.

У Скалатській громаді діє ДЮСШ «Колос» (спортивна школа), 10 стадіонів, 5 спортивних залів при школах. Розміри стадіонів та стан об'єктів відрізняються та потребують реконструкцій. Планується будівництво спортивного комплексу на території Скалатської ЗОШ I-III ступенів, станом на 01.01.2023 розробляється проектно-кошторисна документація.

Туристична інфраструктура:

Скалатська громада має значний потенціал у розвитку туризму. Одним із мальовничих куточків та окрасою місцевості є її адміністративний центр – містечко біля трьох скал Медоборів, над річкою Гнилою – Скалат. Вперше в письмових джерелах Скалат згадується в 1512 році, а вже в 1561 році отримав статус міста. В 1600 році місто отримало статус Магдебурського права. Окрасою міста є кам'яний замок XVII століття, збудований Кшиштофором Віхровським (послом сейму, мечником Галицьким, королівським ротмістром) у 1630 році на місці старої дерев'яної фортеці XV-XVI століть часів Галицької Русі. В серпні 2004 року Скалатський замок приєднано до Збаразького історико-архітектурного заповідника, який в січні 2005 року отримав статус Національного заповідника «Замки Тернопілля». На території замку діють краєзнавчі музеї, що є культосвітніми та науково-дослідними закладами з вивчення і збереження минулого Скалатчини, пам'яток історії, матеріальних і духовних скарбів культури та висвітлення нових здобутків.

У селі Старий Скалат на горбистих схилах заповідника «Медобори» розташований меморіальний музей-садиба Леся Курбаса. Відкрили його взимку 1987 року. Місце створення музею вибрано не випадково. Саме тут 25 лютого 1887 року народився Лесь Курбас – один з найвідоміших українських режисерів та драматургів України. Експонати музею-садиби розміщуються в п'яти кімнатах сімейного маєтку. Кожен з них несе в собі неповторну атмосферу тих часів. Всі експозиції належать певному стилю і тимчасовому відрізку життя Леся Курбаса. Експонати розповідають про життєвий і творчий шлях Леся Курбаса, вшанування його пам'яті, діяльності театрів товариства «Руська бесіда», «Тернопільські театральні вечори», «Молодого театру», театру «Березіль».

У північній частині села Полупанівка, яке відоме ще з XVI століття, знаходиться Свята Гора. Відома вона з давніх-давен. І хоч зараз гора вважається християнською святинею, тут знайшли залишки давнього святилища. Із гори витікають декілька джерел, вода яких славиться своїми цілющими властивостями. Одне джерело витікає з відбитку стопи Божої Матері. У 2010 році на Святій

Горі відкрили Хресну дорогу. Тут можна побачити 14 образів Ісуса Христа перед сходженням на Голгофу.

На території Скалатської громади розташовані найрізноманітніші природоохоронні об'єкти:

1. гідрологічна пам'ятка природи – Колодіївське джерело Пресвятої Богородиці;
2. ботанічна пам'ятка природи – Скалатська степова ділянка;
3. заповідник фонду ботанічного заказника місцевого значення «Гостра могила №2»;
4. по частині території громади пролягає заповідник «Медобори», що становить особливий інтерес для науковців заповідника;
5. екологічна пам'ятка природи – викопні рифи Сарматського моря;
6. між селами Старий Скалат і Новосілка є Велике Сідло – геоморфологічне утворення, що нагадує велетенське сідло. Зараз це геологічна пам'ятка природи місцевого значення, охороняється частина викопного морського рифу, складеного щільними вапняками. За легендою, місце відпочинку людей-велетнів у доісторичні часи.

Економіка та фінансовий стан:

Основні види господарської діяльності Скалатської громади – це сільське господарство, видобувна промисловість, будівництво, роздрібна торгівля, ремонтні послуги.

У виробничій структурі економіки Скалатської громади питому вагу складають: сільськогосподарське виробництво (50%), підприємницька діяльність у різних сферах надання послуг (10%) й торгівлі (30%) та видобуток і виробництво будівельних матеріалів (10%).

Найбільшими виробниками сільськогосподарської продукції виступають:

- ТОВ «Агро-Млин», яке спеціалізується на вирощуванні рослинних культур (кукурудза, пшениця, ячмінь, соя, розторопша, гречка, ріпак);
- ТОВ «Новосілка», яке здійснює вирощування сільськогосподарської продукції (кукурудза, пшениця, ячмінь, соя, розторопша, гречка, ріпак буряк);
- фермерські господарства: «АМЕТИСТ» (вирощування овочів); «Щедра нива»; «Золотий жайвір»; «Новагрис»; «Поділля-Агро»; «Золота діброва»; ПП «Скалатхлібпромбуд»; ПП «Дари ланів»; (вирощування сільськогосподарської продукції);

- ТОВ «Скалат-продукт» - веде діяльність із вирощування курей;

- ТОВ «Агропарк» - забій великої рогатої худоби;

В цілому, рентабельність сільського господарства складає 68%.

Загальна площа ріллі у межах територіальної громади – 17059,4116 га.

Послуги з переробки сільськогосподарської продукції надаються:

- млинами ТОВ «Агро-млин», Волошинович Я.М.

На території об'єднаної територіальної громади промислове виробництво представлене наступною діяльністю:

- виготовлення сучасних бетонних виробів - ТОВ «Хутір» ЛТД;

- виготовлення лікєро-горілчаних напоїв – ТДВ «Шустов - Спирт».

Виробництво будівельних матеріалів забезпечують:

- Зарубинецький цегельний завод,

- Цегельний завод ЖБК «Яселко»;

- ТОВ «ОЦЗ»

- ТОВ «Полупанівський кар'єр» (видобування каменю для будівництва, щебеню фракції 20×40, випалювання вапна),

- ТОВ «Кар'єр Городниця» (виготовлення вапнякової продукції).

У м. Скалат приватні підприємці здійснюють:

- виготовлення і укладання бруківки (ТОВ «Хутір» ЛТД, ПП Волянчук Л.Т., ПП Швирло Б.Б.),

- виготовлення та монтаж вікон і дверей (ПП Волянчук Л.Т., ПП Швирло Б.Б., Гураль Л.Л., Гуменчук М.З.).

Деревообробну галузь в громаді представляють: столярні цехи ПП Лейцусь В.В., ПП Поручька М.Я., Галан Б.Я., Земба П.Ф. Петрик Ю.І., Білик Я.Є., ТОВ « Сарма-сервіс».

На території громади функціонують 5 закладів громадського харчування.

Заклади роздрібної торгівлі розміщені у кожному населеному пункті.

На території Скалатської громади функціонують 5 поштових відділень Укрпошти, а також відділення Нової пошти.

Доступ до мережі інтернет є у всіх населених пунктах громади (100% охопленість).

Таблиця 1. Аналіз виконання плану по доходах за 2020-2022 роки

КМБ	ККД	Доходи	2020 рік		2021 рік		2022 рік	
			Факт, тис. грн	% вико- нання	Факт, тис. грн	% вико- нання	Факт, тис. грн	% вико- нання
1	2	3	4	5	6	7	8	9
19523000000	11000000	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	26 693,518	110,716	33 589,977	116,927	35 800,868	106,548
19523000000	13000000	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	771,954	108,726	328,884	40,685	215,374	53,179
19523000000	14000000	Внутрішні податки на товари та послуги	1 339,650	107,172	1 302,842	111,002	1 171,091	81,894
19523000000	18000000	Місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України	15 572,133	94,607	17 708,123	102,238	20 153,570	106,875
19523000000	19000000	Інші податки та збори	0,000	0,000	0,000	0,000	0,051	0,000
19523000000	21000000	Доходи від власності та підприємницької діяльності	24,709	39,853	188,135	96,612	300,419	274,105
19523000000	22000000	Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	499,848	122,452	573,444	110,948	546,031	91,256
19523000000	24000000	Інші неподаткові надходження	29,684	0,000	14,178	100,000	0,532	0,000
19523000000	41000000	Від органів державного управління	48 272,999	99,764	54 187,582	99,812	49 328,142	99,967
		Усього (без урахування трансфертів)	44 931,496	104,492	53 705,583	110,153	58 187,936	105,795
		Усього	93 204,495	101,989	107 893,165	104,705	107 516,078	103,039

У 2022 році у процесі виконання місцевого бюджету досягнуто приріст власних надходжень до загального фонду відносно 2021 року на 4 480,0 тис. гривень. Фактично надійшло 58 178,9 тис. гривень власних доходів, що становить 105,8 відсотка до початкового. Перевиконали план доходів загального фонду, обсяг перевиконання склав 3 187,2 тис. гривень.

Основними бюджетотворюючими податками є: податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на майно, єдиний податок (табл. 1) .

За 2020 -2022 роки у структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів у зв'язку з ростом оплати праці збільшилися надходження по податку на доходи фізичних осіб – із 26 693,5 до 35 783,1 тис. гривень, інші платежі характеризуються наступним чином: акцизний податок – із 1 339,6 до

1 171,1 тис. гривень; податок на майно – із 7 552,4 до 9 776,7 тис. гривень %; єдиний податок – із 8 019,8 до 10 376,9 тис. гривень; по інших надходженнях – із 24,7 до 286,1 тис. гривень. У 2022 році забезпечено досягнення запланованих показників за основними бюджетоутворюючими джерелами, зокрема: – податку та збору на доходи фізичних осіб отримано 35 783,1 тис. гривень (61,5 відсотка надходжень до загального фонду), у порівнянні з 2021 роком надходження збільшились на 2 193,75 тис. гривень або на 6,13 відсотка, виконання плану становить 105,8 відсотка; – податку на майно – 9 776,7 тис. гривень (на 19,85 відсотків більше плану та на 19,8 відсотка більше показника 2021 року); – єдиного податку – 10 376,9 тис. гривень (план виконано на 96,9 відсотка); – плати за надання адміністративних послуг – 487,2 тис. гривень (на 7,2 відсотка менше плану); – надходжень від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном – 55,7 тис. гривень (на 20,4 відсотка менше плану); – рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів – 45,2 тис. гривень (на 9,5 відсотка менше плану). Акцизного податку надійшло 1 171,1 тис. гривень (на 1,1 відсотка менше надходжень 2021 року), у тому числі: акцизного податку з пального – 297,9 тис. гривень, 532,06 тис. гривень менше плану; акцизного податку з реалізації роздрібної торгівлі підакцизних товарів (алкоголь, тютюн) – 873,15 тис. гривень, 145,52% виконання плану, перевиконання -273,15 тис. гривень.

Таблиця 2. Видатки за 2022 рік

Код	Показник	Затверджений план на рік	План на рік з урахуванням змін	Касові видатки за вказаний період	% виконання на вказаний період
1	2	3	4	5	6
0100	Державне управління	12 978,74	14 423,94	12 854,19	89,12
1000	Освіта	71 874,32	74 885,78	73 704,76	98,42
1200	Надання освіти за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами	52,40	46,83	19,68	42,03
2000	Охорона здоров'я	774,67	2 640,67	2 594,08	98,24
3000	Соціальний захист та соціальне забезпечення	4 638,10	5 262,55	5 226,48	99,31
4000	Культура і мистецтво	4 655,22	4 458,74	4 241,01	95,12
5000	Фізична культура і спорт	1 845,50	1 901,61	1 730,05	90,98
6000	Житлово-комунальне господарство	2 956,00	3 711,10	3 695,15	99,57
7100	Сільське, лісове, рибне господарство та мисливство	100,00	10,50	0,00	0,00
7400	Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство	311,00	98,94	98,94	100,00
8100	Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	0,00	1 763,05	239,86	13,60
8200	Громадський порядок та безпека	0,00	67,50	67,47	99,95
8700	Резервний фонд	945,60	0,00	0,00	0,00
9700	Субвенції з місцевого бюджету іншим місцевим бюджетам на здійснення програм та заходів за рахунок коштів місцевих бюджетів	5 295,95	950,00	597,00	62,84
9800	Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів	0,00	100,00	0,00	0,00
	Усього	106 427,50	110 321,21	105 068,68	95,24

Транспортна інфраструктура:

Автомобільний транспорт займає одну з провідних ролей як у внутрішніх зв'язках громади, так і в зовнішніх. На території громади розроблені транспортні маршрути обласного значення. Сполучення з обласним центром здійснюється приватними перевізниками. У цілому по громаді мережа доріг загального користування забезпечує транспортне сполучення між населеними пунктами. Не всі населені пункти забезпечені під'їздами з твердим покриттям. Транспортне сполучення у сільській місцевості, дорогами загального користування, забезпечує доступність сіл до районного центру та центрів старостатів. Одним з найважливіших питань розвитку громади є стан дорожнього покриття на переважній більшості доріг. Щороку проводиться ямковий ремонт, капітальний ремонт доріг, але ці заходи не можуть в повній мірі вирішити проблему. По території громади проходить Автошлях Т 2002 — автомобільний шлях територіального значення в Тернопільській та Хмельницькій областях. Також проходить територією клишнього Тернопільського, Підволочиського, Гусятинського, Чортківського, Борщівського та Кам'янець-Подільського районів через Тернопіль — Скалат — Жванець. Загальна довжина — 175,1 км, Автошлях Т 2019 — автомобільний шлях територіального значення в Тернопільській області. Проходить територією колишнього Підволочиського району, а зараз Тернопільського. З'єднує автошлях М12 (село Кам'янки) з Т 2002 (Скалат). Загальна довжина — 14,5 км.

Залізнична колія розташована в місті Скалат з однойменною назвою станції. Станція Скалат — залізнична станція Тернопільської дирекції залізничних перевезень Львівської залізниці. Розташована в кінці лінії від станції Бірки-Великі в місті Скалат Тернопільського району Тернопільської області. На станції проводиться тільки вантажна робота.

Стан навколишнього середовища:

Стан навколишнього середовища у межах Скалатської громади відносно у хорошому стані, адже тут відсутні підприємства, які забруднюють екологію. Проте загрозою екологічному добробуту є місце видалення твердих побутових відходів біля села Криве (офіційний паспортизований полігон твердих побутових відходів), що потребує негайного вирішення шляхом будівництва сортувальної лінії та/або сміттепереробного підприємства. Збором та вивезенням твердих побутових відходів на території Скалатської громади займається КП «Благоустрій-Скалат».

На території Скалатської громади нараховується 16 населених пунктів, всі вони мають досвід по вивезенню відходів. Контейнерною схемою збору (контейнери 1000 л) ТПВ охоплена вся частина житлового фонду Скалатської громади. Для вивезення відходів використовується спеціалізована техніка. Вивіз сміття проводиться періодично в залежності від накопичення та погодних умов (при температурі +5°C відходи вивозяться кожного дня) — від одного до кількох разів на тиждень. КП «Благоустрій-Скалат» заключило понад 70% договорів на вивезення ТПВ з населенням громади станом на 01.01.2023р.

МКП «Комунальник» забезпечує питною водою населення, бюджетні установи та інші організації міста Скалат та здійснює водовідведення стоків з каналізаційних об'єктів.

Для забезпечення населення міста питною водою експлуатується 3 артезіанських свердловини. Загальна протяжність водогонів і мереж складає 5,4 кілометри, станом на 01.01.2023р. на стадії введення в експлуатацію водопровід у м.Скалат по вулицях Тернопільська, Драгоманова, Мазепа, Богуна протяжність якого складає 4 кілометри. Водогін 5,4 кілометра збудований в 1969 році та потребує реконструкції.

Якість води у водозаборах міста відповідає стандарту «Вода питна». Вода споживачам міста подається цілодобово.

Невирішеними залишаються питання фінансування оновлення, розвитку та модернізації. Внаслідок тривалої експлуатації (майже 50 років) значна частина водопровідних мереж є морально застарілою. На даний час основні фонди водопровідного господарства зношені на 45 % і подальший їх використання може призвести до порушення режиму та якості подачі води. Між подачею води і очисткою стічних вод існує дисбаланс, у більшості споживачів приватного сектору відсутнє

централізоване водовідведення, фекальні стоки скидаються у вигреби, а в окремих випадках в канави або на рельєф, що призводить до погіршення екологічної безпеки відповідної території. Для покращення ситуації у цій сфері працюють очисні споруди.

В умовах постійного подорожчання електроенергії, матеріалів, росту мінімальної заробітної плати собівартість наданих послуг з водопостачання та водовідведення буде зростати. Діючі тарифи на послуги не покривають фактичні видатки, що призводить до збиткової діяльності.

Також МКП «Комунальник» обслуговує зовнішнє вуличне освітлення міста, та населених пунктів громади. Вуличним освітленням охоплено 90% території громади.

Інвестиційна діяльність:

Скалатська міська територіальна громада має розроблений інвестиційний профіль, який дає можливість скористатися потенційному бізнесу запропонованими земельними ділянками та будівлями (під оренду або продаж):

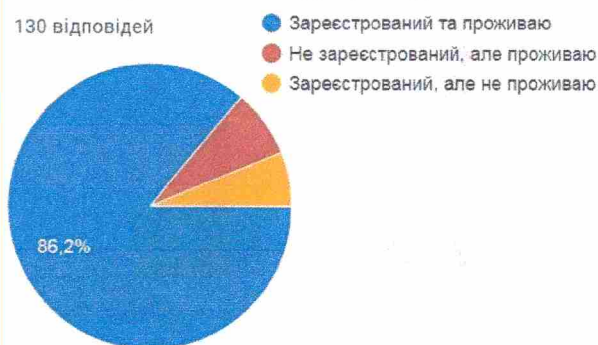
1. Колодіївка: земельна ділянка 9,1 га, нежитлове приміщення лазня з пральною 352,4 кв.м., приміщення будинку культури 1705,92 кв.м.
2. Остап'є: земельна ділянка 13 га (колишній колгоспний двір), приміщення старої школи 485 кв.м.
3. Зарубинці: нежитлова будівля – контора 182,3 кв.м.
4. Скалат: міський кінотеатр 542,3 кв.м.

РОЗДІЛ II. Висновки з соціологічного дослідження умов та якості життя у громаді

Впродовж квітня 2023 року проводилось опитування жителів Скалатської громади шляхом використання онлайн форми Google Forms. Інформацію про дане опитування було розміщено на офіційному вебсайті Скалатської громади, у різних групах соціальної мережі Facebook, розіслано керівникам відділів та старостам для розповсюдження серед населення. Проте, на жаль, активність громадськості виявилась відносно низькою. В опитуванні взяло участь 130 респондентів, що становить близько 1% від загальної кількості населення громади. Результати:

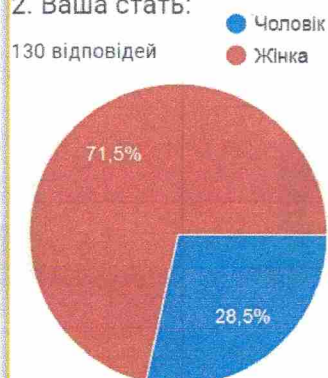
1. Ваша приналежність до громади:

130 відповідей

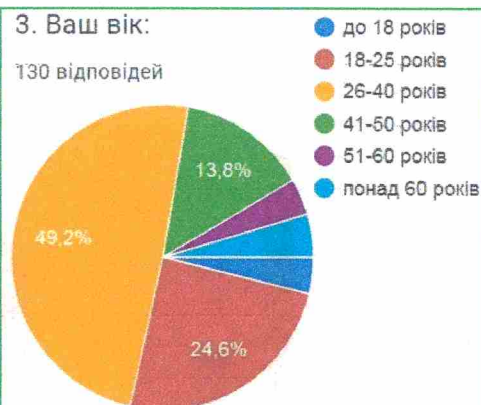
2. Ваша стать:

130 відповідей

3. Ваш вік:

130 відповідей

4. Ваша зайнятість:

130 відповідей

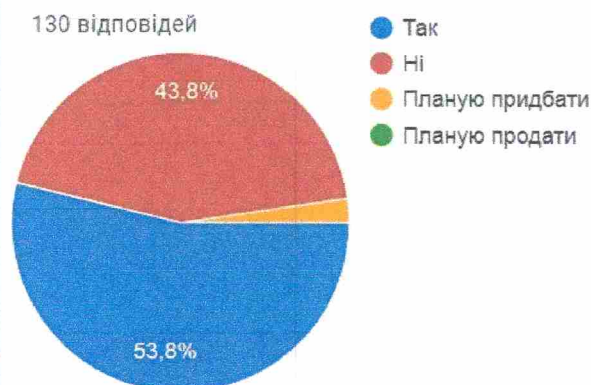
5. Оберіть актуальне для Вас твердження щодо проживання у Скалатській міській територіальній громаді:

130 відповідей

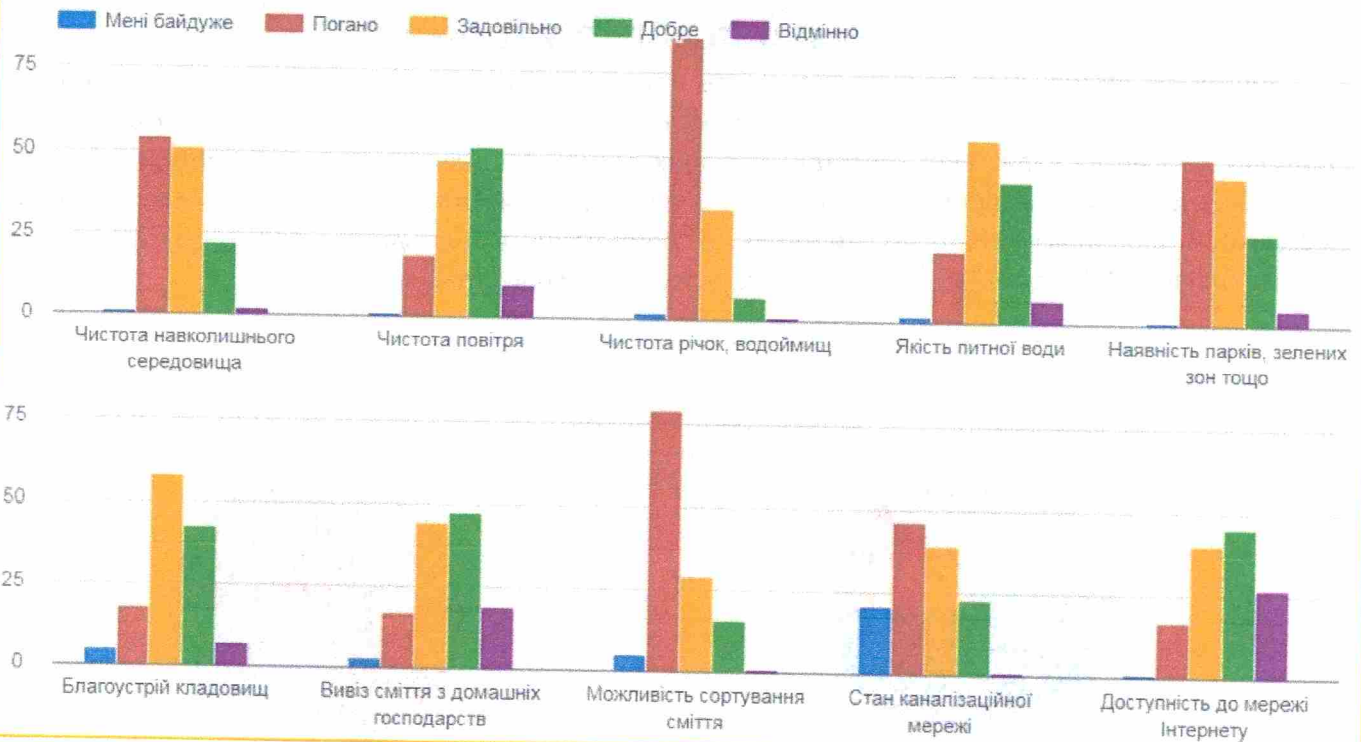

6. Чи маєте ви тут власну нерухомість?

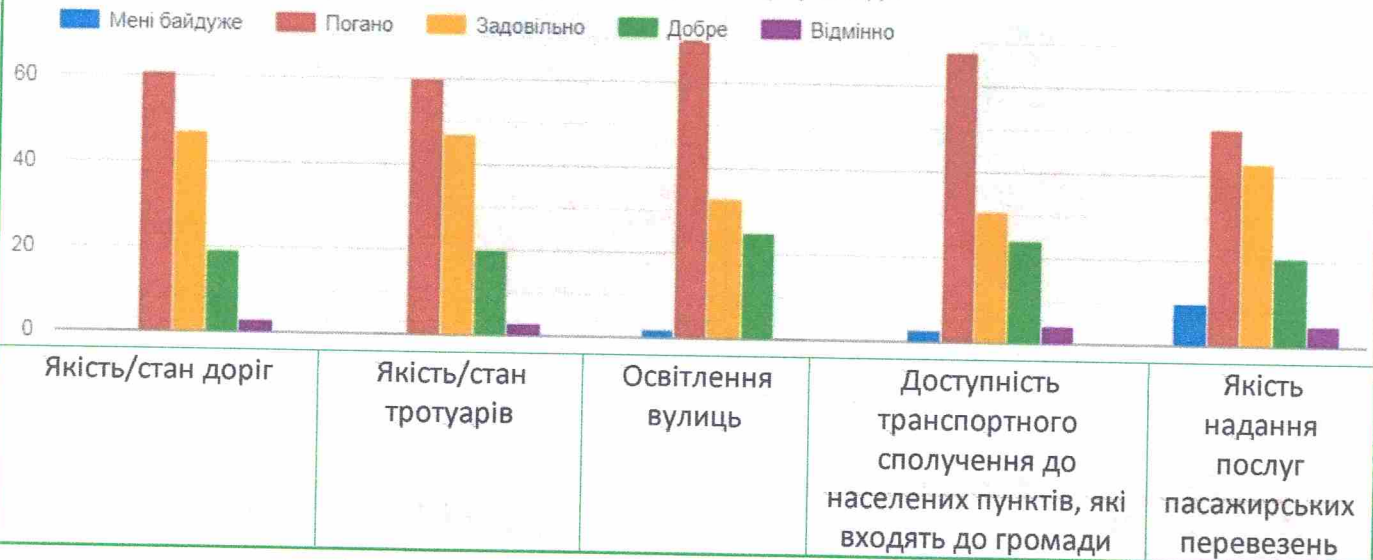
130 відповідей

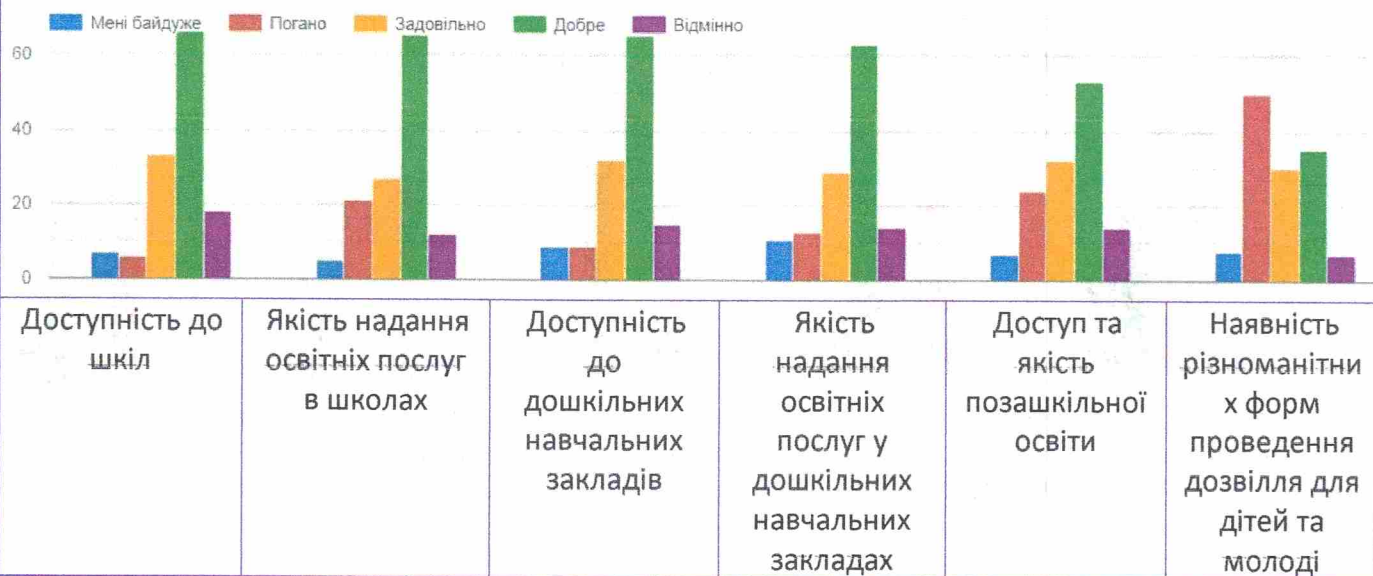
7. Оцініть, будь ласка, наступні показники у громаді:

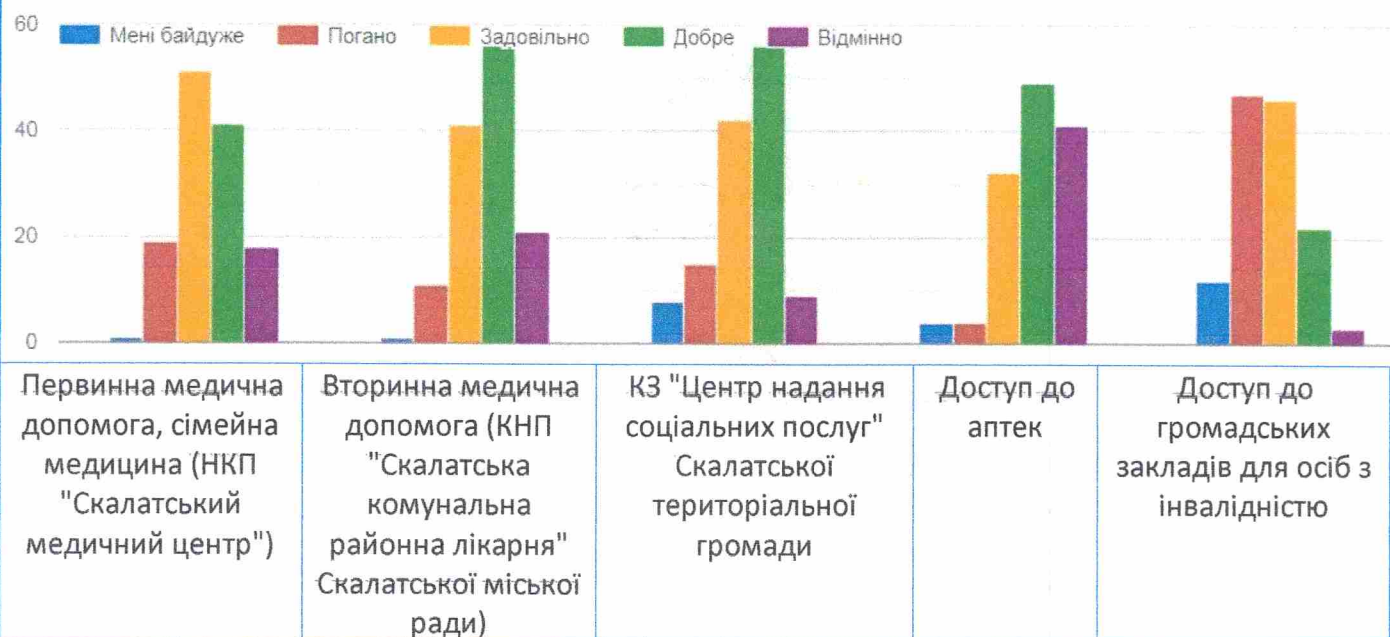
8. Як Ви оцінюєте стан доріг та транспортне сполучення у громаді:

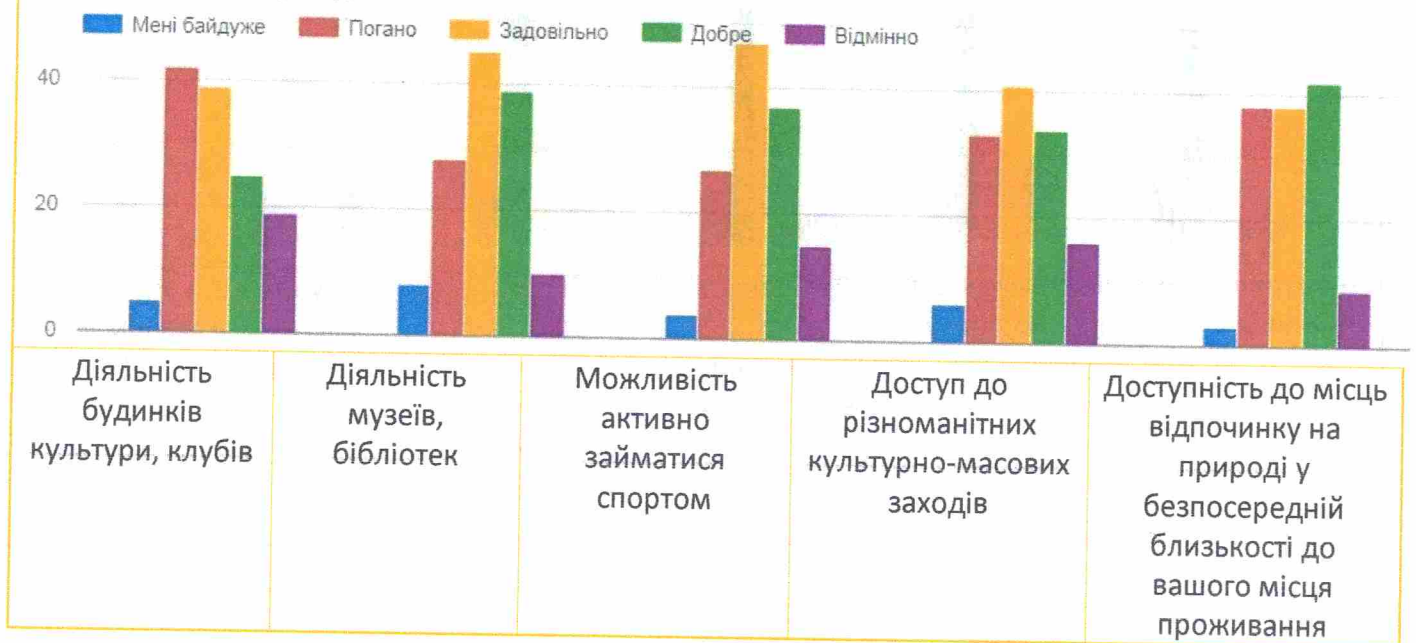
9. Як Ви оцінюєте якість освітніх послуг у громаді:

10. Як Ви оцінюєте якість надання медичних послуг та соціальний захист населення у громаді:

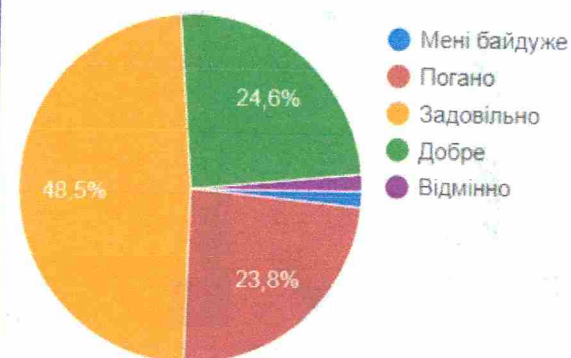

11. Як Ви оцінюєте у громаді рівень надання послуг у сфері культури, спорту, відпочинку та дозвілля:

12. Як загалом Ви оцінюєте рівень безпеки у Вашій громаді?

130 відповідей

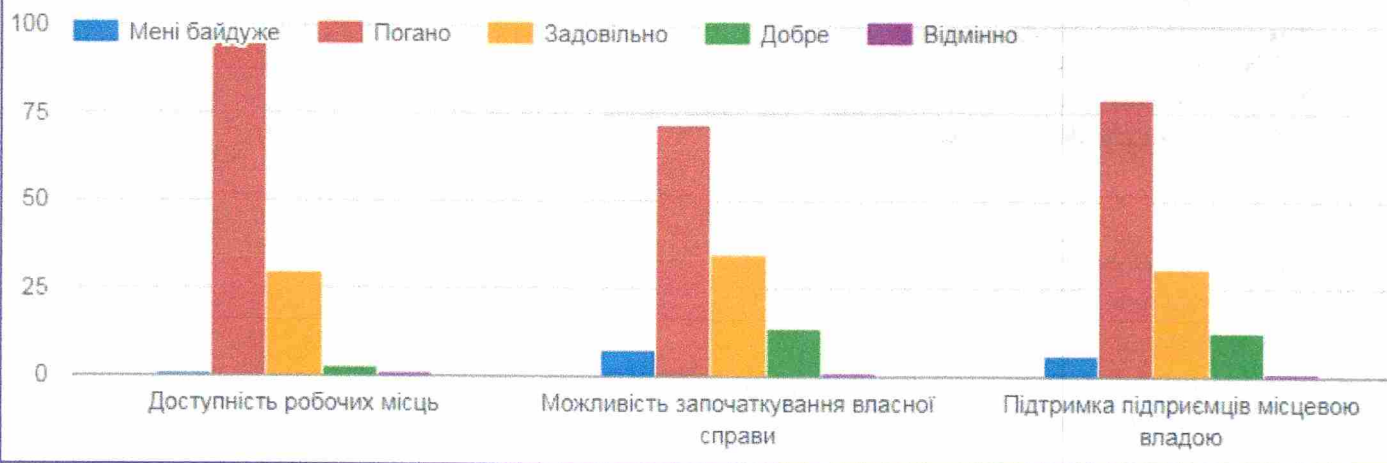
13. Який Ваш особистий вклад в реалізацію проектів благоустрою громади для підвищення рівня загального комфорту (побудова дитячих майданчиків, ремонт доріг та приміщень, утилізація сміття, насадження дерев тощо)?

130 відповідей

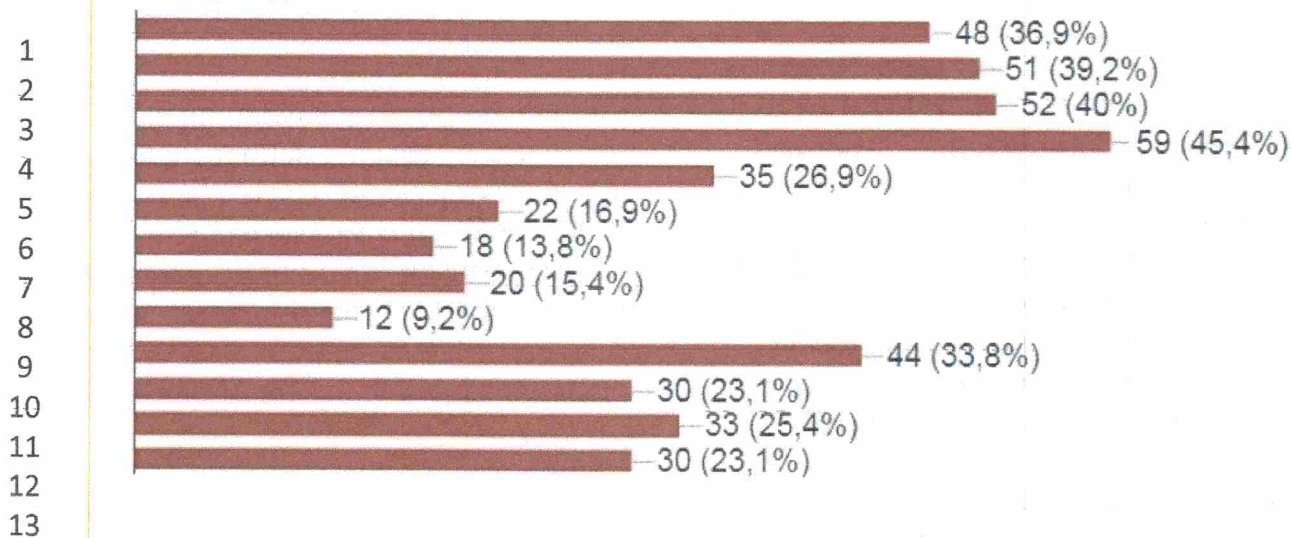
На 14-те питання про прийнятний рівень заробітної плати для комфортного проживання у громаді більшість респондентів вказало суму 15-30 тисяч гривень/місяць.

15. Як Ви оцінюєте у громаді можливості для працевлаштування та розвитку підприємництва:

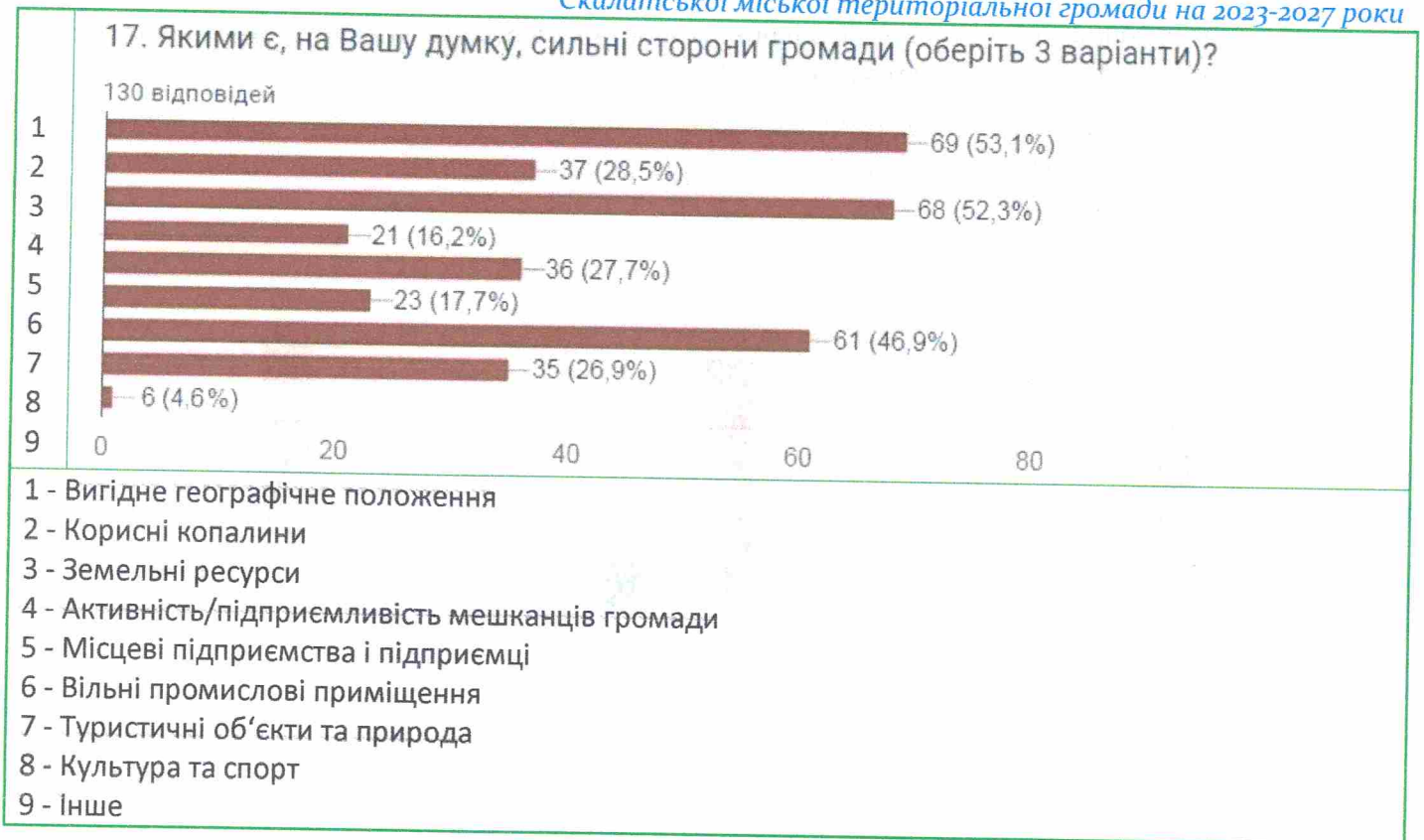

16. Що, на Вашу думку, заважає розвитку громади (вибрати 3 основних)?

130 відповідей

- 1 - Воєнний стан в Україні
- 2 - Недостатня громадська ініціативність та активність мешканців
- 3 - Еміграція населення, зокрема молоді, закордон
- 4 - Безробіття
- 5 - Відсутність можливості для самореалізації, забезпечення змістовного дозвілля
- 6 - Засміченість довкілля
- 7 - Недостатня інформованість про громаду за її межами
- 8 - Поширення злочинності, алкоголізму, наркоманії
- 9 - Зношеність інженерних мереж (водопостачання, водовідведення)
- 10 - Відсутність зовнішніх інвестицій
- 11 - Відсутність внутрішніх інвестицій
- 12 - Низька якість (відсутність) дорожнього покриття між населеними пунктами в громаді
- 13 - Інше

На питання №18 «На яку з проблем Скалатської міської територіальної громади Ви б звернули увагу місцевої влади в першу чергу?» респонденти відповідали по-різному, але найактуальнішими питаннями залишаються модернізація сфери житлово-комунального господарства, реконструкція автобусної станції у місті Скалат, ремонт доріг, створення нових робочих місць, а також відношення до окремих депутатів та до апарату міської ради.

Щодо заключного питання «Ваші пропозиції, рекомендації та побажання», то багато відповідей включали в себе облаштування дитячих майданчиків біля садочків та шкіл, стадіонів, будівництво тротуарів, розвиток дозвілля у сільській місцевості, залучення зовнішніх інвестицій, зокрема, щодо сміттєпереробного заводу та зеленої енергетики, створення сприятливих умов для ведення та започаткування бізнесу та інше.

Резюме

Основними проблемними сферами, які потребують негайного виправлення є: навколишнє середовище, транспортна інфраструктура, соціальна політика і здоров'я, освіта та економіка.

В найгіршому стані знаходиться зайнятість населення та підприємництво. Питання підприємництва, підтримки бізнесу, наявності робочих місць – оцінені негативно та як такі, що є дуже важливими.

Сфера транспортної інфраструктури оцінена негативно, для мешканців важливими є доступність громадського транспорту, якість дорожнього покриття, наявність тротуарів, велосипедних маршрутів та освітлення. Тому першочергово треба вирішити питання постійного сполучення громадським транспортом між населеними пунктами громади та будівництво доріг.

У сфері освіти в цілому досить непогано оцінено і доступність, і якість навчання в дитячих садочках та школах. Напроти, доступність різноманітних форм дозвілля та доступності дитячих майданчиків оцінено негативно та віднесено до важливого.

Чистота навколишнього середовища вимагає негайного втручання. Тут позитивно оцінено тільки утримання кладовищ та якість питної води. Все інше має негативну оцінку. Найважливішим є чистота навколишнього середовища, водойм, чистота громадських місць.

Також варто звернути окрему увагу на сферу соціальної політики та здоров'я, особливо важливим для мешканців тут є пристосованості громадських будівель до потреб осіб с особливими потребами.

Завдяки анкетуванню мешканців громади виокремлюються першочергові питання, які будуть враховані в план заходів з реалізації Стратегії розвитку.

Соціологічні дослідження, проведені відповідно до застосованої методології, повинні організовуватись не рідше одного разу на 4 роки, як один з ключових заходів моніторингу та оцінки.

РОЗДІЛ III. Аналіз SWOT

Співставлення сильних та слабких сторін Скалатської громади, а також ідентифікація її шансів та загроз розвитку є класичним інструментом, який багато років використовується в стратегічному аналізі. Назва SWOT є похідною з англійської мови і означає:

- S – Strengths / Сила (переваги, сильні сторони внутрішнього характеру)
- W – Weaknesses / Слабкість (проблеми, слабкості внутрішнього характеру)
- O – Opportunities / Можливість (шанси, можливості зовнішнього характеру)
- T – Threats / Загроза (загрози зовнішнього характеру).

Аналіз SWOT є свого роду містком між діагнозом громади та стратегією її розвитку – ідентифіковані сильні та слабкі сторони, а також зовнішні можливості і загрози є підсумком існуючої ситуації в громаді, а одночасно з цим – вступом до визначення перспектив її розвитку, який повинен базуватись на наявних власних перевагах та шансах, що з'являються в оточенні. Нижче представлено результати аналізу SWOT, який було розроблено для Скалатської громади фахівцями організації USAID, з поділом на кілька сфер її функціонування.

Питання адміністрації та управління	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Створення цілісної територіальної групи з хорошим просторовим розташуванням, добрим сполученням 2. Відносно великий бюджет громади (завдяки інвестиційній субсидії та фінансуванню з інших програм та податків) 3. Компетентна, узгоджена та віддана команда	1. Немає інвентаризації землі 2. Немає плану землевпорядкування 3. Немає інформаційної політики 4. Немає рекламних матеріалів, достатньої кількості ІТ-обладнання, спеціалізованого програмного забезпечення 5. Немає поглибленого аналізу стану інфраструктури 6. Відсутній затверджений статут громади 7. Відсутня повна документація 8. Проблеми з отриманням зовнішніх коштів 9. Відсутність співпраці з іншими ОТГ у районі
Можливості	Загрози
1. Створений ЦНАП 2. Відкритість на розвиток компетентності/ тренування/зміни 3. Готовність приймати нові виклики	1. Невизначеність бюджетної ситуації після вичерпання інвестиційної субвенції 2. Труднощі з отриманням коштів із зовнішніх фінансових ресурсів - високі витрати на розробку документів, невизначеність щодо результатів 3. Зміна закону, що заважає довгостроковому плануванню
Питання інфраструктури та землевпорядкування	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Широка мережа навчальних закладів, включаючи спортивну інфраструктуру 2. Створення в Скалаті опорної школи 3. Розширена мережа закладів охорони здоров'я	1. Погана якість доріг та дорожньої інфраструктури 2. Відсутність водопостачання та каналізації 3. Високі витрати на обслуговування навчальних закладів, необхідність ремонту 4. Високі витрати на утримання закладів охорони здоров'я, необхідність ремонту та модернізації місцевої лікарні

4. Розбудована мережа закладів культури та спортивної інфраструктури	5. Відсутність теплоізоляції частини комунальних будинків, що призводить до високих експлуатаційних витрат 6. Недостатнє обладнання шкіл та бібліотек в комп'ютерне обладнання, наукові матеріали, книги 7. Високі витрати на утримання закладів культури, необхідність ремонтів
Можливості	Загрози
1. Субвенції на інфраструктуру: можливість ремонту доріг, ремонт громадських будівель 2. Підвищення рівня освіти через інвестиції в освіту	1. Відсутність системи вивезення сміття 2. Збільшення витрат на утримання навчальних закладів, пов'язаних із низькою демографією 3. Високі витрати на утримання лікарні
Питання економіки	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Розвинене промислове сільськогосподарське виробництво 2. Близька відстань від Тернополя 3. Відносно висока економічна активність мешканців 4. Кам'яні ресурси та розвиток підприємств з видобутку та переробки каменю	1. Низька купівельна спроможність людей, пов'язана з низькою заробітною платою, що обмежує розвиток місцевої економіки та сприяє економічній еміграції 2. Відсутність поглибленого аналізу економічного потенціалу громади 3. Небажання мешканців реєструвати свою діяльність / робота на "чорно" 4. Занадто мала кількість переробної промисловості 5. Відсутність великих інвестицій, великої приватної компанії 6. Гроші, зароблені на еміграції, споживаються, а не інвестуються 7. Відсутність доступу до дешевих кредитів для розвитку малого бізнесу 8. Немає знань про те, як розвивати бізнес / розвивати сільськогосподарські угіддя або ферми. Небажання ризикувати
Можливості	Загрози
1. Прогресивна індустріалізація сільськогосподарського виробництва 2. Розвиток туризму 3. Відкриття адміністрації на інвесторів 4. Розвиток переробної промисловості 5. Жителі повертаються з еміграції 6. Громада має ділянки та будівлі, які можуть бути орендовані або виділені для інвестування	1. Поглиблення забруднення навколишнього середовища 2. Відсутність належного фінансування культурної спадщини за межами компетенції громади

Питання навколишнього середовища та туризму

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Руїни замку є великим потенціалом для залучення українських та закордонних туристів 2. Архітектурні пам'ятки в місті та в околицях 3. Висока фертильність сільсько-господарських угідь 4. Ставки та озера - місце відпочинку мешканців 5. Добра екологічна ситуація - хороша якість повітря, вода	1. Відсутність безпечного сміттєзвалища, системи вивезення сміття 2. Відсутність готельної та туристичної інфраструктури 3. Відсутність належного туристичного просування міста, відсутність координації просування туризму в районі 4. Незаконні сміттєзвалища 5. Відсутність каналізаційної системи, виведення стічних вод до річки
Можливості	Загрози
1. Модернізація та будівництво мережі водопостачання 2. Модернізація установки очищення стічних вод 3. Розвиток місця відпочинку мешканців	1. Низький рівень екологічної обізнаності мешканців

Питання суспільства та людського потенціалу

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Місцева ідентичність та національна свідомість 2. Підтримка традицій місцевої культури та національної ідентичності 3. Соціальна активність (об'єднання рибалок) 4. Економічна активність мешканців та здатність справлятися в складній ситуації 5. Сильні сімейні зв'язки, сусідські, готовність підтримувати в складній економічній ситуації або випадкових ситуаціях (хворобах)	1. Високий рівень економічної еміграції 2. Неприятлива демографічна структура (мала частка дітей та підлітків серед мешканців громади) 3. Невідповідність освіти до потреб ринку праці - дефіцит кваліфікованих працівників та фахівців
Можливості	Загрози
1. Немає серйозних конфліктів в громаді 2. Велика соціальна мобільність, готовність виїхати за кордон на роботу	1. Низький рівень довіри до влади деяких мешканців 2. Низька участь в громадському житті, небажання брати участь у соціальній діяльності 3. Неприятлива демографічна структура

РОЗДІЛ IV. Сценарії розвитку громади

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору. Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні. Іншими словами, в основі кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Стратегічне планування розвитку Скалатської міської територіальної громади здійснюється в нових умовах, в яких перебуває Україна, зокрема, в період воєнного стану, безвізового режиму до країн ЄС, виконання завдань, пов'язаних із ратифікацією Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що передбачає глибоку економічну інтеграцію України з ЄС, створення зони вільної торгівлі; суттєвих змін в суспільній свідомості, які пробудили громадянське суспільство до активної участі в прийнятті рішень з управління та розбудови держави.

Моделювання сценаріїв розвитку Скалатської міської територіальної громади на період до 2027 року можливе лише з урахуванням вищезазначених суспільно-політичних та соціально-економічних процесів.

4.1. Базові сценарні припущення

Країні вдасться уникнути дефолту і не допустити економічної стагнації. Головним дестабілізуючим чинником залишатиметься російська агресія проти України, оскільки перспективи на врегулювання конфлікту найближчим часом практично відсутні.

Можлива фактична втрата (чи суттєве обмеження) доступу до фінансових, технологічних, інтелектуальних ресурсів, необхідних країні для прискореного відновлення у поточній складній економічній ситуації, що спричинено посиленням економічних дисбалансів внаслідок розростання популістичних тенденцій в Європі.

Торговельні війни, хвилі яких поки ще формуються, безпосередньо вплинуть на платіжний баланс України не лише через погіршення торговельного клімату, але і внаслідок посилення політичних протистоянь між глобальними „гравцями”.

Можливе послаблення динаміки глобальної економіки може спровокувати негативні впливи на динаміку української економіки, підвищити депресивні ризики для України (навіть за умов певної стабілізації внутрішньо економічної чи внутрішньо політичної ситуації).

Хоча в Україні задекларовано політику інфляційного таргетування, проте рівень споживчої інфляції залишатиметься досить значним. Найближчим часом зовнішньоторговельний баланс найвірогідніше погіршуватиметься, зважаючи на зростання чи утримання на світових ринках вартості нафти на відносно високому рівні (чистим імпортером якої є Україна і на котуваннях якої базується вартість багатьох інших імпортованих товарів – газу, продукції хімічної промисловості, добрив тощо). Водночас, світова цінова динаміка аграрної продукції (зокрема, зерна) може виявитись цілком сприятливою для України, що матиме відображення на зміцненні позицій країни на експортних ринках.

Збережеться досить високий рівень коштів (переказів), які надходять громадянам України з-за кордону, насамперед, від українських „заробітчан”. Україна, хоча й помалу, проте все ж входить у нові європейські торговельні ніші. Хоча поки сальдо у торгівлі України з ЄС залишається дефіцитним, проте залучення України до логістичних і транспортних європейських мереж має сприяти його покращанню.

В Україні поступово будуть впроваджені стандарти ЄС до виготовленої в Україні продукції. Збереження високих зовнішньоторговельних дефіцитів за умови незначного росту іноземних інвестицій призведе до ситуації, коли Україна змушена буде досить активно використовувати власні валютні резерви, як для поточних виплат, так і забезпечення вимог за зовнішніми боргами (насамперед, державними).

Найближчими роками, в умовах досить низьких можливостей виходу на міжнародні ринки запозичень, Україна втрачатиме значні обсяги валютних резервів. І лише доступ до ринків капіталів,

який стане „повноцінним” після оновлення поточної програми співпраці з МВФ, дозволить країні не лише сплатити всі зовнішньоборгові зобов'язання, але навіть почати процес наповнення резервів, хоча у відносних показниках вони ще залишатимуться низькими.

Завершення реформи децентралізації влади, перерозподілу податкових надходжень між державним та місцевими бюджетами на користь останніх сприятиме підвищенню рівня фінансової забезпеченості територіальної громади.

Очікується поступове зниження рівня корупції та зростання рівня довіри громадян, підприємців до органів влади.

4.2. Песимістичний сценарій

(громада рухається по інерції, суспільно-економічний стан країни не сприяє її розвитку)

Цей сценарій можливий у випадку переважання ризиків над зовнішніми чинниками. За цим сценарієм спостерігатиметься стагнація процесів іноземного інвестування у зв'язку із загостренням політичної та військової ситуації в країні, збільшення відтоку робочої сили, уповільнення темпів і скорочення обсягів виробництва та, як наслідок, зменшення обсягів експорту продукції регіональних виробників.

Існує ризик скасування безвізового режиму з ЄС та зменшення митних квот для експорту української продукції до ЄС, закриття програм міжнародної технічної допомоги. Можливий ризик виникнення депресійної території, обмеженість бюджетного фінансування у розвиток територіальних громад, недостатній розвиток дорожньої і комунальної інфраструктури, соціальної сфери.

Ймовірним є уповільнення росту рівня доходів населення на фоні тенденцій щодо його старіння. За таких умов зросте трудова міграція, зменшиться пропозиція кваліфікованої робочої сили з боку роботодавців та погіршиться якість трудових ресурсів.

Згідно даного сценарію, основна увага місцевої влади буде зосереджена на вирішенні поточних проблем та підтримуючих заходах, не концентруючись на стратегічних напрямках та перспективних цілях.

Спостерігатиметься загострення проблем територіальної громади, зросте екологічна напруга, відбудеться зниження конкурентоспроможності території, погіршиться якість життя населення.

4.3. Оптимістичний сценарій

(громада активно використовує можливості в умовах швидкого суспільно-економічного розвитку країни)

Цей сценарій можливий після закінчення воєнних дій в Україні, її перемоги у війні, та, відповідно, сприятливих внутрішніх і зовнішніх факторів, за яким громада максимально використовує соціально-економічні перетворення в країні, проте в умовах малопрогнозованої геополітичної ситуації та ситуації в державі – малоімовірний.

Державна регіональна політика сформує систему стимулів для регіонального розвитку, що разом із впровадженням адміністративно-територіальної реформи відкриє нові можливості для громади, яка буде готовою до таких змін та зможе ними скористаються.

Одним із найважливіших пріоритетів стане впровадження системних реформ (адміністративно-територіальної, податкової, бюджетної, земельної тощо), що дасть поштовх для росту рівня залучення інвестицій в реальний сектор економіки, інтенсифікації іноземного інвестування в продовольчий та непродовольчий сектори та створення нових індустріальних парків на території Тернопільської області, подальшої взаємоінтеграції галузей промисловості і сільського господарства на базі інноваційного менеджменту, що буде позитивним фактором для нашої громади.

Прогнозується підвищення технологічного рівня підприємств і продуктивності праці в галузях економіки.

Передбачається проведення сертифікації виробництв відповідно до європейських та світових стандартів, що збільшить обсяги експорту продукції з доданою вартістю.

Сільське господарство буде орієнтоване на створення нових переробних потужностей, на підвищення якості харчових продуктів. Продовжуватиметься розвиток малого бізнесу у сільській

місцевості через створення СПД різних форм власності, в т.ч. сімейних фермерських господарств. За рахунок впровадження сучасних технологій відбудеться збільшення виробництва продукції сільського господарства.

Існує реальна можливість збільшення обсягів залученої міжнародної технічної допомоги в регіон через відкриття нових програм фінансової допомоги для України та продовження реалізації діючих, розширення географії міжнародної міжрегіональної співпраці для реалізації спільних гуманітарних, соціальних та економічних проєктів.

Ефективна реалізація громадою своїх повноважень з урахуванням наявних фінансових ресурсів дозволить більш оптимально розпоряджатись коштами та спрямовувати їх на вирішення ключових проблем у житлово-комунальній та соціальній сферах.

Відбудеться поступовий вихід економіки з „тіні“, суттєво знизиться рівень корупції в органах державної влади, зросте рівень довіри з боку підприємців і громадян.

Завершення процесів децентралізації стане основою для формування фінансово-спроможної територіальної громади з можливістю більш ефективно залучати бюджетні кошти у розвиток власної економіки, місцевого підприємництва, місцевої інфраструктури, адміністративних та соціальних послуг, сучасних закладів освіти, медицини, культури та спорту, транспортної інфраструктури.

Поступово буде скорочуватись трудова міграція закордон, в тому числі в країни ЄС, для збереження кваліфікованих працівників значно збільшиться кількість нових робочих місць із гідною заробітною платою, частина трудових мігрантів повернеться з метою відкриття власного бізнесу в Україні.

Значно зросте попит на туристичні продукти у Скалатській громаді як в Україні, так і закордоном.

4.4. Реалістичний сценарій

(реалізуються заходи, спрямовані на розвиток громади)

Сценарій ґрунтується на об'єктивних та суб'єктивних стримуючих факторах при швидкій модернізації країни та регіону. За цим сценарієм впровадження реформ у регіоні стикається з певними труднощами правового, фінансового та організаційного характеру.

Головним завданням у громаді стане підтримка діючих підприємств з метою розширення їх діяльності, зростання конкурентоспроможності, нарощення обсягів експорту продукції на вже освоєні ринки, створення привабливого інвестиційного клімату та залучення інвесторів, коштів міжнародної технічної допомоги для реалізації масштабних інвестиційних проєктів.

Фонд заробітної плати зростатиме, прослідковуватимуться незначні зміни у структурі промисловості громади. В результаті вираженої інвестиційної політики поступово відбуватиметься технологічна модернізація промислових та сільськогосподарських підприємств, а відтак – зростання їх продуктивності.

Галузева структура економічної активності суб'єктів малого підприємництва громади не зазнає суттєвих змін. Прогнозується помірне підвищення рівня довіри з боку громадян та підприємців до органів державної та місцевої влади.

Внаслідок підвищення інтересу з боку іноземних інвесторів відбудуться поступові зміни в сільському господарстві: розпочнуть створюватись високотехнологічні підприємства вирощування і переробки сільськогосподарської продукції, в першу чергу в галузях тваринництва та овочівництва/садівництва.

Обсяги експорту поступово зростатимуть та прогнозується незначне перевищення експорту над імпортом.

Впродовж найближчих років продовжаться процеси „старіння“ населення, що призведе до зростання демографічного навантаження. Середній вік працездатного населення збільшиться, а також зросте кількість працівників старшого віку.

Завдяки реалізації послідовних реформ у сферах освіти, охорони здоров'я та культури, відбуватиметься поступове вирішення проблем у вказаних сферах.

Розпочаті структурні, інвестиційні та інноваційні реформи дозволять створити основу для подальшого сталого розвитку.

Екологічна ситуація у громаді суттєво не змінюється. Стан атмосферного повітря залишається стабільним і в порівнянні з минулими роками не погіршується.

РОЗДІЛ V. Стратегічні та операційні цілі і завдання Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади до 2027 року

Бачення розвитку громади визначає бажаний для мешканців образ (вигляд громади) в перспективі найближчих років, тобто воно є свого роду «фото» громади, яке показує, як вона повинна конкретно виглядати і які функції виконувати.

Для досягнення мети Стратегії було визначено стратегічні, операційні цілі, а також завдання, необхідні для досягнення соціально-економічного розвитку громади.

Стратегічні цілі безпосередньо виникають з бачення та визначають напрямки розвитку громади, які вказані в баченні; в той самий час вони дозволяють зберегти чіткий поділ стратегії, згрупувати операційні цілі. Їх реалізація в прийнятій часовій перспективі (в даному документі – до 2028 року) повинна призвести до досягнення відповідного стану розвитку громади, окресленого в її баченні. В свою чергу, операційні (конкретні) цілі мають характер короткотерміновий, завдяки цьому їх можна визначити більш детально і їх реалізація наближає громаду до досягнення стратегічних цілей. Необхідно підкреслити, що реалізація всіх цілей буде вести до задоволення потреб всіх мешканців з дотриманням принципів рівності статей, без дискримінації за віковою, соціальною, професійною, політичною приналежністю чи за місцем походження.

Нижче представлено список запланованих стратегічних та операційних цілей і завдань:

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
1. Розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя населення	1.1. Підвищення стандартів надання базових послуг для забезпечення життєдіяльності населення	1.1.1. Підвищення якості та ефективності надання медичних послуг, рівня здоров'я та тривалості життя населення 1.1.2. Збільшення обізнаності населення щодо факторів ризику захворювань, шляхів їх зменшення 1.1.3. Формування ефективного діагностично-лікувального процесу 1.1.4. Забезпечення належних умов життя для соціально незахищених та пільгових категорій населення 1.1.5. Реалізація державної політики у молодіжній сфері та сфері національно-патріотичного виховання 1.1.6. Розвиток масової фізичної культури та спорту 1.1.7. Системний та впорядкований розвиток території громади в рамках реформи адміністративно-територіального устрою 1.1.8. Підвищення якості надання адміністративних послуг 1.1.9. Будівництво, реконструкція, ремонт та модернізація закладів освіти 1.1.10. Формування інклюзивного середовища 1.1.11. Формування освітніх округів, оптимальної мережі закладів освіти у відповідності до системи розселення 1.1.12. Використання культурного потенціалу для інтелектуального та духовного розвитку населення
	1.2. Створення комфортних та безпечних умов проживання населення	1.2.1. Впровадження регіонального плану управління відходами до 2030 року 1.2.2. Забезпечення споживачів якісною питною водою та сучасними методами очистки стічних вод 1.2.3. Покращення благоустрою населених пунктів 1.2.4. Створення умов доступності для маломобільних груп

		населення 1.2.5. Забезпечення захисту населення і території громади від різного виду надзвичайних ситуацій, громадської безпеки та правопорядку
	1.3. Організація оптимальної регіональної системи раціонального природокористування та охорони довкілля	1.3.1. Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття 1.3.2. Забезпечення охорони та раціонального використання природно-ресурсного потенціалу громади 1.3.3. Створення та забезпечення функціонування системи моніторингу довкілля області 1.3.4. Забезпечення доступу громадськості до інформації про стан довкілля та підвищення екологічної свідомості населення
2. Підвищення конкурентоспроможності громади	2.1. Стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу	2.1.1. Розвиток конкурентних переваг малого та середнього підприємництва 2.1.2. Підтримка та розвиток інфраструктури малого та середнього підприємництва 2.1.3. Сприяння розвитку експортного потенціалу малих та середніх підприємств
	2.2. Розвиток енергоефективності та енергозбереження	2.2.1. Підвищення ефективності використання та управління енергетичними ресурсами 2.2.2. Підтримка розвитку альтернативної енергетики 2.2.3. Сприяння реалізації заходів з використання відновлюваних джерел енергії 2.2.4. Підвищення рівня енергоефективності житлово-комунального господарства
	2.3. Розвиток туристичної індустрії	2.3.1. Формування високоякісних туристичних продуктів 2.3.2. Просування туристичного бренду та туристичних продуктів на українському та міжнародному ринках
	2.4. Стимулювання залучення інвестицій	2.4.1. Промоція інвестиційного потенціалу громади 2.4.2. Розвиток інвестиційних інституцій та реалізація інвестиційних проєктів 2.4.3. Розвиток дорожньо-транспортного, логістичного потенціалу та новітніх систем зв'язку
	2.5. Впровадження регіональної смарт-спеціалізації	2.5.1. Підтримка та розвиток галузей, визначених на засадах смарт-спеціалізації (світлотехнічна, молочна, виробництво нішевої та органічної продукції) 2.5.2. Кластеризація, кооперація в галузях смарт-спеціалізації 2.5.3. Впровадження ІТ продуктів в соціально-економічну інфраструктуру 2.5.4. Розвиток інноваційної діяльності у смарт-галузях
3. Розвиток сільських територій	3.1. Підвищення рівня зайнятості сільського населення	3.1.1. Підвищення конкурентоздатності трудових ресурсів сільських територій 3.1.2. Розвиток сільськогосподарської кооперації 3.1.3. Розвиток галузі тваринництва 3.1.4. Розвиток плодово-ягідництва та овочівництва 3.1.5. Розвиток сільського зеленого туризму
	3.2. Розвиток інфраструктури сільських територій	3.2.1. Збереження та підтримка традицій і звичаїв, розвиток аматорського мистецтва сільських територій, активізація проведення сільських фестивалів та свят

		3.2.2. Покращення стану сільських доріг 3.2.3. Покращення стану соціальної та комунальної інфраструктури в сільській місцевості
--	--	--

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1.**РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ СТАНДАРТІВ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ****1.1. Підвищення стандартів надання базових послуг для забезпечення життєдіяльності населення**

На сьогодні рівень розвитку людського капіталу в громаді залишається недостатнім, враховуючи, що доступ до базових можливостей його реалізації, а саме: медичного обслуговування, освіти, а також стан різних об'єктів інфраструктури та якості багатьох послуг, що надаються населенню, потребують покращення.

Стан здоров'я жителів громади впливає на формування його працересурсного потенціалу, визначає рівень продуктивності праці. Крім цього, він значною мірою залежить від якості і результативності існуючої системи охорони здоров'я. З огляду на це особливої ваги набуває задоволення потреби населення у медичній допомозі, забезпечення доступності, якості і своєчасності надання медичних послуг, формування ефективного діагностично-лікувального процесу, а також належний рівень профілактики захворювань. В умовах погіршення загального стану екології та зростання захворюваності населення особливу увагу слід акцентувати на створенні умов для забезпечення репродуктивного здоров'я людей.

Не менш важливим питанням є збільшення активного періоду життя громадян шляхом забезпечення умов для повноцінного фізичного розвитку, популяризації фізичної культури та спорту і здорового способу життя. Сьогодні недостатня увага приділяється фізичному вихованню дітей та молоді в сім'ях, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах. Не задовольняється природна біологічна потреба дітей, учнівської і студентської молоді в руховій активності, що негативно позначається на їхньому здоров'ї, а в подальшому призводить до зниження працездатності, зростання захворювань тощо.

З огляду на це, особливу увагу слід зосередити на покращенні та модернізації матеріально-технічної бази діючої системи спортивних споруд громади, пропагуванню серед широких верств населення здорового способу життя.

Не менш актуальними залишаються проблеми забезпечення належних умов життя соціально незахищених та пільгових категорій населення, в тому числі подолання дитячої бездоглядності та безпритульності, підтримка сімей з дітьми, розвиток послуг раннього втручання та реабілітації дітей з інвалідністю.

Особлива увага в рамках даної цілі відводиться вирішенню проблем в галузі освіти, зокрема модернізації інфраструктури освітніх закладів громади, забезпеченню та розвитку інклюзивного середовища в закладах освіти, архітектурної доступності будівель шкіл для осіб з особливими освітніми потребами, створенню освітніх округів та опорних закладів освіти, забезпечення якісного освітнього процесу в них.

Не менш важливим для духовного розвитку населення є збереження мережі закладів культури, подальший розвиток творчого та кадрового потенціалу в галузі, що перетворить її на потужний чинник суспільного розвитку, дієвий інструмент реалізації соціально-економічних, культурних, виховних реформ та забезпечить консолідацію населення громади.

Процеси децентралізації державної влади в Україні, впровадження принципу субсидіарності, підвищення рівня вимог людини до різноманітності та якості отримуваних нею послуг, збільшення її впливу на процес функціонування органів публічної влади зумовили істотне оновлення системи місцевого самоврядування.

Нова законодавча база значно посилила мотивацію до міжмуніципальної консолідації в країні, створила належні правові умови та механізми для формування спроможної територіальної громади.

З огляду на це особливого значення набуває забезпечення населених пунктів територіальної громади, у першу чергу їх адміністративного центру, актуальною містобудівною документацією.

З метою створення зручних та доступних умов для отримання громадянами та суб'єктами господарювання якісних адміністративних послуг, забезпечення сприятливого бізнес-клімату, запобігання проявам корупції та усунення різного роду посередництва під час їх надання, а також відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги», в громаді на сьогодні діє центр надання адміністративних послуг (далі - ЦНАП) у місті Скалат. ЦНАП дає змогу покращити та спростити доступ громадян до багатьох послуг, зробити їх більш зручними для споживачів, що є необхідною передумовою створення сервісної держави.

Очікувані результати:

- зниження темпів природного скорочення чисельності населення та переважання рівня народжуваності над смертністю;
- забезпечення доступу до гарантованих державою послуг для всіх, хто їх потребує, у тому числі спеціалізованих послуг для дітей з інвалідністю;
- забезпечення реалізації права на сімейне виховання дітей, які залишились без батьківського піклування, реінтеграція дітей з закладів інституційного догляду та виховання та влаштування в альтернативні сімейні форми виховання;
- більш ефективний та справедливий розподіл публічних ресурсів у системі охорони здоров'я;
- краща якість та доступність послуг для пацієнтів, кращі умови роботи та доходи для лікарів;
- можливість для пацієнта отримати допомогу в тому закладі охорони здоров'я, який найкраще задовольняє його потреби;
- підвищення якості послуг у сфері охорони здоров'я, впровадження науково обґрунтованих та економічно ефективних методів роботи, забезпечувати дотримання клінічних протоколів та професійних стандартів;
- повноцінне стратегічне планування медичної допомоги та витрат на неї;
- формування та розвиток системи громадського здоров'я;
- посилення санітарно-просвітницької роботи в початкових та середніх навчальних закладах;
- збільшення обізнаності населення щодо факторів ризику неінфекційних захворювань, шляхів їх зменшення;
- зменшення рівня передчасної смертності від неінфекційних захворювань (серцево-судинних захворювань, раку, діабету, хронічних респіраторних захворювань та інших);
- організація системної реабілітаційної та спортивної роботи з особами, які мають фізіологічні вади фізичного розвитку;
- підвищення рівня задоволення індивідуальних та суспільних потреб громадян у спортивній та фізкультурній підготовці;
- системний та впорядкований розвиток та раціональне використання територій області;
- підвищення рівня функціональності системи адміністративно-територіального устрою;
- розширення доходної бази місцевого бюджету та зростання бюджетного потенціалу територіальної громади;
- активізація потенціалу саморозвитку територіальної громади;
- забезпечення сприятливого бізнес-клімату, запобігання проявам корупції та усунення різного роду посередництва під час надання адміністративних послуг, створення зручних та доступних умов для отримання громадянами та суб'єктами господарювання якісних адміністративних послуг в одному приміщенні без великих часових затрат;
- розвиток мережі інклюзивно-ресурсних центрів;
- організація навчання для фахівців інклюзивно-ресурсних центрів щодо забезпечення психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, надання їм психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг;

– створення освітнього середовища, що забезпечує безперервний доступ осіб з особливими освітніми потребами до освітнього процесу, у тому числі шляхом використання універсального дизайну та розумного пристосування;

- створення освітніх округів, опорних шкіл;
- залучення інвестицій для забезпечення творчої роботи закладів культури;
- підвищення якості кадрового потенціалу в закладах культури.

Індикатори:

- загальні коефіцієнти народжуваності і смертності;
 - кількість померлих дітей у віці до 1 року на 1000 живонароджених;
 - рівень захворюваності за основними класами хвороб;
 - рівень онкологічної захворюваності та дорічної летальності від онкологічних хвороб;
 - коефіцієнт інвалідності населення, у тому числі серед дітей;
 - зменшення кількості закладів інституційного догляду та виховання дітей;
 - збільшення кількості патронатних сімей, прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, малих групових будинків;
 - збільшення фахівців з соціальної роботи;
 - кількість закладів охорони здоров'я, що надають первинну та вторинну медичну допомогу різних форм власності;
 - кількість спортивних секцій, клубів, тренувальних залів;
 - рівень зайнятості людей з особливими потребами;
 - кількість розроблених та реалізованих місцевих проєктів;
 - зростання обсягу місцевого бюджету;
 - функціонування сучасного центру надання адміністративних послуг;
 - кількість інклюзивних груп/класів в закладах освіти та вихованців/учнів, які в них навчаються;
 - кількість підготовлених фахівців для супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
 - кількість облаштованих на базі закладів освіти ресурсних кімнат та медіатек;
 - кількість працевлаштованих осіб з інвалідністю;
 - рівень матеріально-технічної бази в закладах культури;
 - кількість працевлаштованих випускників мистецьких закладів культури.
- Досягнення операційної цілі 1.1. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1.

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ СТАНДАРТІВ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 1.1. Підвищення стандартів надання базових послуг для забезпечення життєдіяльності населення

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
1.1.1. Підвищення якості та ефективності надання медичних послуг, рівня здоров'я та тривалості життя населення	– поліпшення здоров'я населення шляхом забезпечення рівного доступу до медичних послуг належної якості; – здійснення активної демографічної політики, спрямованої на стимулювання народжуваності і зниження смертності, збереження та зміцнення репродуктивного здоров'я населення, а також соціальної політики підтримки молоді та захисту осіб з інвалідністю та людей похилого віку; – забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, переорієнтацію охорони здоров'я на суттєве посилення заходів з попередження захворювань, запобігання інфекційним захворюванням, зниження ризиків для здоров'я людини, що пов'язані з забрудненням та шкідливим впливом факторів довкілля;

	– покращення умов надання медичних послуг (реконструкція, капітальний ремонт медичних закладів громади).
1.1.2. Збільшення обізнаності населення щодо факторів ризику захворювань, шляхів їх зменшення	– забезпечення організації та проведення інформаційних кампаній для населення щодо основних факторів ризику захворювань (поведінкових, соціально-економічних, спадкових, несприятливих факторів навколишнього природного середовища, шкідливих факторів професійного середовища тощо); – використання електронних медичних карток; – забезпечення підвищення рівня обізнаності різних груп населення щодо важливості здорового харчування та профілактики захворювань.
1.1.3. Формування ефективного діагностично-лікувального процесу	- покращення умов надання медичного обслуговування; - постачання медичним закладам обладнання та приладів для виявлення і лікування захворювань; - підвищення ефективності заходів з профілактики, своєчасного виявлення та лікування онкологічних захворювань; - навчання спеціалістів, які б пропагували здоровий спосіб життя, турботу про фізичний стан і застерігали від нездорових та небезпечних звичок.
1.1.4. Забезпечення належних умов життя для соціально незахищених та пільгових категорій населення	- забезпечення доступу до інформаційних ресурсів осіб з обмеженими можливостями; - покращення матеріально-технічної бази установ соціального захисту населення; - надання навчально-консультативної підтримки вразливим верствам населення; - надання комплексу психолого-реабілітаційних послуг військовослужбовцям та членам їх сімей; - забезпечення доступу ВПО до соціальних послуг; - зміцнення інституту сім'ї, та формування відповідального батьківства, запобігання соціальному сирітству; - попередження правопорушень у дитячому середовищі та насильства над дітьми; - забезпечення житлом дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.
1.1.5. Реалізація державної політики у молодіжній сфері та сфері національно-патріотичного виховання	- сприяння розвитку національно-патріотичного виховання населення громади, зокрема шляхом створення та розширення мережі центрів національно-патріотичного виховання; - сприяння розвитку молодіжних центрів та забезпечення якості послуг, що ними надаються.
1.1.6. Розвиток масової фізичної культури та спорту	- проведення спортивно-масових заходів з видів спорту серед усіх категорій населення; - будівництво нових та реконструкція існуючих спортивних об'єктів громади; - розширення мережі спортивних клубів, зокрема центрів фізичного здоров'я населення; - покращення матеріально-технічної бази спортивних комплексів у навчальних закладах громади; - залучення дітей та молоді до занять фізичною культурою та спортом; - співпраця територіальної громади на регіональному, національному та

	міжнародному рівнях в галузі фізичної культури та спорту.
1.1.7. Системний та впорядкований розвиток території громади в рамках реформи адміністративно-територіального устрою	- формування та реалізація нової моделі організації територіальної громади; - використання економічного потенціалу територіальної громади та її фінансова підтримка; - інформаційно-консалтингове забезпечення децентралізації на місцевому рівні; - забезпечення розроблення схем планування та генерального плану населених пунктів території громади; - консолідація зусиль територіальної громади щодо створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення її розвитку; - розробка концепції та Стратегій розвитку територіальної громади.
1.1.8. Підвищення якості надання адміністративних послуг	- збільшення кількості та якості послуг у центрі надання адміністративних послуг; - запровадження електронного документообігу; - організація та використання «мобільного офісу для надання адміністративних послуг», для обслуговування осіб з інвалідністю та людей, які через стан здоров'я обмежені у пересуванні, за місцем їх знаходження.
1.1.9. Будівництво, реконструкція, ремонт та модернізація закладів освіти	- будівництво, реконструкція, ремонт та модернізація закладів освіти.
1.1.10. Формування інклюзивного середовища	- забезпечення якісного функціонування інклюзивно-ресурсних центрів та центрів сприяння інклюзивної освіти; - проведення заходів для формування суспільних цінностей, що базуються на принципах філософії інклюзії для подолання ексклюзії та сегрегації окремих груп населення; - здійснення адаптації та модифікації інфраструктури з метою безперешкодного доступу для осіб із порушенням здоров'я; - забезпечення доступності усіх видів послуг для осіб із різними фізичними, когнітивними та комунікаційними можливостями; - забезпечення доступу до якісної освіти в умовах інклюзії дітям та молоді із особливими освітніми потребами; - відкриття та забезпечення функціонування центрів раннього втручання; - відкриття та забезпечення функціонування центрів денного перебування для осіб із порушеннями у психо-фізичного розвитку.
1.1.11. Формування освітніх округів, оптимальної мережі закладів освіти у відповідності до системи розселення	- створення опорних шкіл та їх філій; - створення системи сучасних та доступних навчальних закладів, в тому числі дошкільних закладів; - формування та розвиток освітніх округів.
1.1.12. Використання культурного потенціалу для інтелектуального та духовного розвитку	- сприяння у збереженні мережі закладів культури громади; - збереження та розвиток аматорських художніх колективів, зокрема зі званням народний, зразковий; - проведення фестивалів, конкурсів, свят тощо; - покращення матеріально-технічної бази та інструментарію в закладах

населення	культури; - модернізація мережі бібліотек шляхом її інформатизації та формування єдиної електронної бібліотеки; - залучення інвестицій у створення електронних каталогів музейних експонатів, пам'яток історії, монументального мистецтва, архітектури та археології; - створення функціонально та організаційно нових моделей закладів культури – центрів надання культурних послуг населенню.
-----------	--

1.2. Створення комфортних та безпечних умов проживання населення

Діяльність демократичної, цивілізованої, європейської влади має бути орієнтована на людину, на зростання людського потенціалу, на покращення якості життя кожного члена суспільства. Це стосується охорони природного середовища, що оточує людину, піклування про її здоров'я, освіту, умови проживання, якісні комунальні та соціальні послуги, комфортне середовище, належні умови для працевлаштування та багато інших складових, що входять до поняття високих стандартів життя.

З метою стабілізації і поліпшення стану навколишнього природного середовища нагальними є заходи, спрямовані на зменшення забруднення земель та атмосферного повітря, поліпшення стану каналізаційних мереж та споруд, впорядкування поводження з твердими побутовими відходами, завершення утилізації непридатних та заборонених до використання пестицидів, вирішення питань утилізації та захоронення промислових відходів.

Очікувані результати:

- будівництво нових та заміна існуючих водопровідно-каналізаційних мереж з використанням енергозберігаючого обладнання та сучасних матеріалів;
- створення сучасної системи управління твердими побутовими відходами (далі – ТПВ);
- задоволення потреб з водозабезпечення, водовідведення й очищення комунальних стічних вод;
- попередження забруднення небезпечними відходами виробництва, нафтопродуктами та сміттєзвалищами атмосферного повітря, ґрунтів, підземних та поверхневих вод;
- зменшення обсягів та припинення скидів забруднених зворотних вод у поверхневі водойми та підземні горизонти, досягнення встановлених стандартів якості поверхневих та підземних вод;
- забезпечення належного рівня безпеки життєдіяльності населення, захисту суб'єктів господарювання і територій від загрози виникнення надзвичайних ситуацій;
- створення ефективної сучасної системи запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та профілактики пожеж;
- удосконалення системи реагування на пожежі, надзвичайні ситуації та інші небезпечні події, скорочення часу прибуття пожежно-рятувальних підрозділів до місця виклику (до 10 хвилин у місті та до 20 хвилин у сільській місцевості);
- зменшення збитків національної економіки та населення у разі виникнення пожеж, надзвичайних ситуацій, небезпечних гідрометеорологічних явищ;
- створення оптимальної системи управління єдиною державною системою цивільного захисту та підвищення ефективності її функціонування.

Індикатори:

- кількість ліквідованих стихійних звалищ ТПВ, джерел забруднення повітря, підземних та поверхневих вод і ґрунтів;
- кількість утилізованих пестицидів;
- зменшення показників забруднення атмосферного повітря, ґрунтів, підземних та поверхневих вод;
- охоплення населених пунктів послугами зі збирання ТПВ;
- збільшення обсягів відбору вторинної сировини;

- зменшення накопичення ТПВ на полігонах;
- обсяг скидання забруднених стічних вод;
- викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря у розрахунку на км²;
- кількість ліквідованих надзвичайних ситуацій, пожеж та інших небезпечних подій.

Досягнення операційної цілі 1.2. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1.

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ СТАНДАРТІВ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 1.2. Створення комфортних та безпечних умов проживання населення

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
1.2.1. Впровадження регіонального плану управління відходами до 2030 року	– розробка Регіонального плану управління відходами; – впровадження новітніх технологій та обладнання зі збирання, сортування, транспортування, переробки й утилізації ТПВ; – закриття та рекультивація існуючих сміттєзвалищ; – будівництво сміттесортувального і сміттепереробного комплексів; – сприяння використанню відходів у якості вторинної сировини; – запобігання появі нових несанкціонованих звалищ твердих побутових відходів; – спорудження об'єкту біоферментації органічних твердих побутових відходів для виробництва органічних добрив; – проведення просвітницької роботи, спрямованої на підвищення культури поводження з відходами; – поширення екологічної інформації через засоби масової інформації, Інтернет; – впровадження та функціонування системи моніторингу обігу відходів, інформаційного забезпечення щодо їх переробки та утилізації, створення єдиного банку даних; – виготовлення поліграфічної продукції, проведення семінарів, вивчення досвіду щодо належного поводження з ТПВ.
1.2.2. Забезпечення споживачів якісною питною водою та сучасними методами очистки стічних вод	– будівництво каналізаційних мереж та каналізаційних очисних споруд в населених пунктах, не охоплених системами централізованого водовідведення; – будівництво та реконструкція водоочисних споруд; – розробка та впровадження схем оптимізації систем водопостачання та водовідведення населених пунктів; – забезпечення зон санітарної охорони джерел питного водопостачання; – запровадження альтернативних методів знезараження питної води для усунення використання сильнодіючих отруйних речовин – хлору; – оновлення матеріально-технічної бази підприємства водопровідно-каналізаційного господарства; – оснащення лабораторій контролю якості води та стічних вод сучасним контрольно-аналітичним обладнанням; – впровадження гео-інформаційних систем водопостачання та водовідведення та автоматизованих систем диспетчерського моніторингу.
1.2.3. Покращення благоустрою населених пунктів	– облаштування зон масового відпочинку людей, встановлення дитячих майданчиків, впорядкування кладовищ та меморіальних захоронень; – озеленення територій населених пунктів, створення нових парків та скверів.
1.2.4. Створення умов доступності для	– облаштування або реконструкція пандусів, підйомників та ліфтів для маломобільних груп населення;

маломобільних груп населення	– виготовлення табличок з шрифтом БРАЙЛЯ для людей з вадами зору на громадських будівлях.
1.2.5. Забезпечення захисту населення і території громади від різного виду надзвичайних ситуацій, громадської безпеки та правопорядку	– створення належних умов несення служби для поліцейських офіцерів громади; - підтримка ЗСУ, добровольчих формувань територіальної оборони шляхом реалізацій цільових програм, в тому числі для закупки необхідних товарів та надання соціальних послуг військовослужбовцям та членам їх сімей; - розробка програми покращення місцевої безпеки (встановлення камер відеоспостереження, порядку світлофорів, обмежувачів швидкості, тощо).

1.3. Організація оптимальної регіональної системи раціонального природокористування та охорони довкілля

Біологічне і ландшафтне різноманіття Скалатської громади є її найбільшим багатством. Раціоналізація природокористування, відтворення природо-ресурсного потенціалу та формування природостабілізуючої екологічної мережі є невід’ємною складовою збалансованого економічного і соціального розвитку громади.

Екстенсивне природокористування, нехтування екологічними нормами під час розвитку господарського комплексу громади, осушення боліт, зарегулювання стоку річок, розорювання сільськогосподарських угідь призвели до зниження природно-ресурсного потенціалу. Результатом став процес деградації генетичного фонду живої природи.

Одним з головних і найдієвіших методів збереження біорізноманіття є створення природоохоронних територій, збереження природних оселищ і видів природної флори та фауни, які мають важливе значення як для суспільства в цілому, так і для кожної людини зокрема. Саме вони забезпечують умови, необхідні для зменшення шкідливого антропогенного впливу на біологічні об’єкти, сприяють збереженню цілісності екологічних систем, у яких можуть підтримуватись природні механізми відносин між біологічними видами, конче потрібними для існування екосистем.

Створення природостабілізуючої екологічної мережі дасть змогу об’єднати у цілісну систему землі природно-заповідного фонду, інші природні та напівприродні території. Екомережа сприятиме розв’язанню таких завдань в галузі охорони та відтворення земельних ресурсів, як скорочення площі сільськогосподарських угідь та зменшення ступеню їх розораності, удосконалення структури сільськогосподарських угідь та їх збагачення природними компонентами, обмеження інтенсивного використання екологічно вразливих земель.

Очікувані результати:

- формування мережі природоохоронних територій для збереження особливо цінних природних комплексів і об’єктів;
- запровадження європейських принципів збереження, невиснажливого використання та відтворення біорізноманіття;
- визначення просторових структурних елементів екологічної мережі, їх місця у структурі земельних угідь для забезпечення охорони та збереження природних оселищ, рідкісних та зникаючих видів природної флори та фауни;
- зменшення обсягів накопичення відходів сільськогосподарських підприємств і підприємств переробної та харчової промисловості;
- збільшення обсягу вироблених органічних добрив;
- поліпшення екологічного стану навколишнього природного середовища (атмосферного повітря, земель і водойм) та покращення стану здоров’я населення;
- підвищення екологічної поінформованості та свідомості населення.

Індикатори:

- площа природно-заповідного фонду та відсоток заповідності;

– площа і кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду, межі яких установлено в натурі;

– відсоток перероблених відходів сільськогосподарських підприємств до загальної кількості таких відходів;

– кількість створених сировинних зон для виробництва екологічно чистих продуктів харчування.

Досягнення операційної цілі 1.3. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ СТАНДАРТІВ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ	
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 1.3. Організація оптимальної регіональної системи раціонального природокористування та охорони довкілля	
Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
1.3.1. Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття	– створення нових та розширення існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду; – установлення в натурі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду; – забезпечення організаційної та інформаційної підтримки при формуванні Смарагдової мережі України; – охорона та збереження природних оселищ, рідкісних та зникаючих видів природної флори та фауни; – підвищення рівня обізнаності населення щодо цінності територій та об'єктів природно-заповідного фонду і залучення населення до управління ними; – впровадження Регіональної схеми екологічної мережі Тернопільської області.
1.3.2. Забезпечення охорони та раціонального використання природно-ресурсного потенціалу громади	– розчистка русел річок, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму і санітарного стану річок, здійснення протипаводкових заходів; – відновлення та оздоровлення водних екосистем в басейнах річок; – забезпечення регулювання поверхневого стоку з метою оптимізації паводкових витрат; – розроблення робочих проєктів землеустрою з рекультивації земель, порушених гірничодобувною промисловістю; – виконання робіт з рекультивації земель, повернення порушених земель до стану, придатного для різних видів господарського використання; – відновлення продуктивності територій, збереження родючого шару ґрунту.
1.3.3. Створення та забезпечення функціонування системи моніторингу довкілля області	– підтримка регіонального центру екологічного моніторингу; – удосконалення та розширення мережі спостереження за станом довкілля, у тому числі створення мережі стаціонарних автоматизованих пунктів спостереження за станом атмосферного повітря та водних ресурсів; – оцінювання та прогнозування змін стану довкілля; – забезпечення населення, органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади достовірною інформацією про стан довкілля в онлайн-режимі; – впорядкування процесу обміну інформацією за показниками та термінами надання екологічної інформації між суб'єктами державної системи моніторингу довкілля;

	– своєчасне вжиття заходів з усунення негативних наслідків антропогенного впливу на довкілля.
1.3.4. Забезпечення доступу громадян до інформації про стан довкілля та підвищення екологічної свідомості населення	– забезпечення доступу громадян до екологічної інформації та її участі в процесі прийняття рішень і доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля; – проектування та будівництво еколого-просвітницьких центрів, створення експозицій, музеїв природи, облаштування екологічних стежок; – пропаганда екологічної інформації, випуск друкованої та відеопродукції з питань охорони довкілля, проведення публічних еколого-освітніх заходів; – підвищення рівня екологічної свідомості культури населення; – розвиток екологічного туризму, відродження місцевих традицій природокористування в регіоні.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ

2.1. Стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу

Малі та середні підприємства виконують важливу роль в економіці громади, зокрема: сприяють інвестиційній активності, розвитку конкуренції на ринку товарів і послуг; створюють робочі місця; забезпечують податкові надходження до бюджетів усіх рівнів; забезпечують зайнятість населення.

Для ефективного розвитку малого та середнього бізнесу слід вирішити низку проблем, які виникають перед заснуванням нових чи розвитком діючих малих та середніх підприємств:

- відсутність фінансово-кредитних інструментів підтримки стартапів;
- незначна чисельність експортно-орієнтованих суб'єктів господарювання;
- недостатня інформаційна та правова обізнаність суб'єктів підприємництва;
- недостатня кількість висококваліфікованого персоналу;
- низький рівень впровадження інноваційної продукції та технологій у малому бізнесі.

Очікувані результати:

- збільшення кількості малих і середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення;
- збільшення кількості створених протягом року нових робочих місць у сфері малого підприємництва;
- збільшення частки малого та середнього підприємництва у сільській місцевості;
- збільшення обсягу реалізованої продукції (робіт, товарів, послуг) малими та середніми підприємствами;
- збільшення надходжень до місцевих бюджетів від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва;
- обмеження контролю з боку контролюючих органів за розрахунковими операціями малого та середнього бізнесу, перехід на дистанційні та електронні форми податкового контролю (е-перевірки).

Індикатори:

- динаміка чисельності малих і середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення;
- кількість створених робочих місць;
- обсяг реалізованої продукції (робіт, товарів, послуг) на малих підприємствах;
- динаміка надходжень до місцевого бюджету від суб'єктів малого та середнього підприємництва;

- кількість діючих інституцій з підтримки бізнесу;
 - частка підприємств малого та середнього підприємництва у сфері виробництва.
- Досягнення операційної цілі 2.1. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ	
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 2.1. Стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу	
Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
2.1.1. Розвиток конкурентних переваг малого та середнього підприємництва	– сприяння розвитку суб'єктів мікро-, малого та середнього підприємництва, збільшення їх інвестиційної та економічної активності; – підвищення рівня знань, навичок, компетенцій діючих та потенційних суб'єктів господарювання, посилення їх конкурентоспроможності, покращення якості бізнес-процесів суб'єктів підприємництва.
2.1.2. Підтримка та розвиток інфраструктури малого та середнього підприємництва	– посилення інституційної спроможності та ефективності діяльності мережі Центрів підтримки підприємництва та консультативних пунктів для Бізнесу; – підвищення ефективності та якості надання інформаційно-консультативних послуг суб'єктам малого та середнього підприємництва та особам, що мають на меті започаткувати власну справу; – формування культури легального використання об'єктів інтелектуальної власності та належного рівня правової свідомості; – підтримка сертифікованих дорадчих служб шляхом здешевлення дорадчих послуг для дрібних сільськогосподарських товаровиробників та сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.
2.1.3. Сприяння розвитку експортного потенціалу малих та середніх підприємств	– сприяння розвитку експортної діяльності представників малого та середнього підприємництва; – підвищення рівня знань, навичок, компетенцій суб'єктів господарювання в частині здійснення зовнішньоекономічної діяльності; – удосконалення навичок і компетенцій суб'єктів господарювання, необхідних для участі в міжнародній торгівлі.

2.2. Розвиток енергоефективності та енергозбереження

Один із перспективних напрямів енергозабезпеченості громади – підтримка розвитку альтернативної енергетики. Основними проблемами нинішньої енергетики є:

- надмірна енергоємність (кількість витраченої енергії на виробництво одиниці продукції) продукції промислових підприємств;
- велика залежність виробництва теплової енергії від імпортованого природного газу (більше 60 %);
- надзвичайна низька ефективність та зношеність котельного обладнання та систем теплопостачання на об'єктах комунальної теплоенергетики.

Такі виклики ставлять надскладні завдання відразу у кількох напрямках, вирішення яких потребує значних інвестицій. Однак сьогодні ні в держави, ні в регіоні такого інвестиційного ресурсу немає, а енергетичний ринок, який дозволяв би інвестувати в інноваційні енергоефективні проєкти приватному капіталу, не розвинений.

Одним із основних напрямів є використання альтернативних видів енергії на об'єктах бюджетної сфери – секторі безпосереднього впливу органів влади.

В середньостроковій перспективі громада може зосередити наявні ресурси на таких проєктах, як: зниження залежності систем теплогенерації від природного газу заміщенням його місцевими та альтернативними видами палива; використання для підігріву води в бюджетних установах відновлювальних джерел енергії; розвиток альтернативної енергетики тощо.

Очікувані результати:

- зниження енергоємності;
- зменшення обсягів споживання природного газу всіма категоріями споживачів;
- підвищення якості надання житлово-комунальних послуг;
- формування підприємств-виробників альтернативних видів палива та енергоефективного обладнання.

Індикатори:

- кількість реалізованих енергоефективних проектів;
- кількість котелень, що працюють на альтернативному виді палива;
- обсяги споживання паливно-енергетичних ресурсів в закладах бюджетної сфери;
- відсоток втрат теплової енергії в магістральних мережах після їх оптимізації;
- частка бюджетних закладів, забезпечена системами підігріву води на альтернативних видах палива;
- частка сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива;
- обсяги паливно-енергетичних ресурсів, спожитих на душу населення.

Досягнення операційної цілі 2.2. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ	
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 2.2. Розвиток енергоефективності та енергозбереження	
Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проектів
2.2.1. Підвищення ефективності використання та управління енергетичними ресурсами	– створення системи енергомоніторингу із впровадження (застосуванням) дистанційної передачі даних спожитих енергетичних ресурсів; – ініціювання проведення енергоаудиту; – оптимізація структури споживання енергоресурсів, налагодження енергоефективної експлуатації споруд, будівель; – посилення відповідальності суб'єктів господарювання за нераціональне використання паливно-енергетичних ресурсів.
2.2.2. Підтримка розвитку альтернативної енергетики	– впровадження альтернативних джерел енергії; – заміна та модернізація котелень і котельного обладнання, впровадження електроопалення; – створення логістичної системи наявності та реалізації твердих альтернативних видів палива; – проведення інформаційних кампаній серед населення про доцільність та економічну ефективність застосування альтернативних видів палива; – підвищення поінформованості виробників та споживачів альтернативних видів палива щодо стимулювання їх виробництва та споживання.
2.2.3. Сприяння реалізації заходів з використання відновлюваних джерел енергії	– реалізація проектів з використання відновлювальної енергетики (сонячна, вітрова, енергія малих річок, вирощування енергетичних культур тощо); – вжиття комплексу заходів щодо стимулювання і використання відновлюваних джерел енергії, відходів у тепlopостачанні, комбінованому виробництві теплової та електричної енергії.
2.2.4. Підвищення рівня енергоефективності житлово-комунального господарства	– заміна насосів на енергоефективні, зменшення питомих втрат електроенергії в галузі житлово-комунального господарства; – освітньо-просвітницькі заходи у сфері житлово-комунального господарства; – термомодернізація житлового фонду; – проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо енергоефективності, ресурсозбереження та поводження з твердими побутовими відходами (обмін досвідом, семінари, виготовлення поліграфічної продукції).

2.3. Розвиток туристичної індустрії

Розвиток сфери туризму передбачає формування сучасної конкурентоспроможної туристичної індустрії громади, спроможної задовольнити потреби в туристично-рекреаційних послугах через впровадження інноваційних рішень і підходів у туристичному бізнесі.

Основними завданнями у реалізації цієї цілі є розробка високоякісних локальних туристичних продуктів на основі забезпечення різноманітності та унікальності туристичних послуг в структурі комплексного регіонального туристичного продукту „TERNOPIL*YA: new emotions”; ефективне просування туристичного бренду та комплексного регіонального туристичного продукту на українському та міжнародному ринках.

Реалізація вказаних завдань забезпечить довгостроковий розвиток туризму як високорентабельної галузі економіки громади, спрямованої на формування сучасного туристично-відпочинкового та санаторно-лікувального комплексу.

Очікувані результати:

- забезпечення інноваційно-проектного розвитку туристичної індустрії громади;
- розбудова туристичної інфраструктури за напрямками регіональної мережі міжнародних транспортних коридорів;
- розвиток туризму в малих історичних містах;
- нарощування обсягів надання туристичних послуг за рахунок розширення в'їзного та внутрішнього туризму;
- створення додаткових робочих місць, збільшення частки туризму в основних показниках економічного і соціального розвитку;
- підвищення туристичного іміджу Скалатщини в Україні та закордоном.

Індикатори:

- кількість впроваджених туристичних маршрутів та туристичних продуктів;
- динаміка чисельності туристів та екскурсантів;
- кількість діючих закладів туристичної інфраструктури;
- кількість зайнятих у галузі туризму та супутніх послугах;
- обсяги надходжень до бюджетів всіх рівнів від діяльності суб'єктів туристичної галузі та супутніх сфер.

Досягнення операційної цілі 2.3. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ	
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 2.3. Розвиток туристичної індустрії	
Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
2.3.1. Формування високоякісних туристичних продуктів	– формування комплексного туристичного продукту на основі локальних туристичних продуктів у пріоритетних для громади видах туризму (культурно-пізнавальний, екологічний, пригодницький, релігійний тощо) для внутрішніх та іноземних туристів; – формування і розвиток туристичних дестинацій як територій туристичної привабливості; – створення сучасної дорожньої інфраструктури на основних туристичних маршрутах, облаштування місць для стоянок і короткочасних зупинок туристично-екскурсійних автобусів; – благоустрій кемпінгів, місць для стоянок і короткочасних зупинок на водних, піших і велосипедних маршрутах; – розробка мережі туристичних маршрутів, з подальшим їх знакуванням та маркуванням; – створення нових об'єктів туристичної інфраструктури;
2.3.2. Просування	– розробка і популяризація туристичного бренду громади;

туристичного бренду та туристичних продуктів на українському та міжнародному ринках	– представлення туристичного потенціалу Скалатщини на міжнародних, всеукраїнських та регіональних спеціалізованих виставкових заходах; – організація прес- та інфо- турів для всеукраїнських, іноземних засобів масової інформації, представників бізнесу; – використання туристичного WEB-порталу Тернопільської області для підтримки і промоції інноваційного місцевого турпродукту; – створення туристично-інформаційного центру; – участь у спільних проєктах регіонального та міжнародного співробітництва у туристично-рекреаційній сфері у рамках співпраці з іншими регіонами України та регіонами з інших держав.
---	---

2.4. Стимулювання залучення інвестицій

Інвестиції відіграють особливо важливу роль у розвитку економіки. Завдяки іноземному інвестуванню розвиваються великомасштабні проєкти, впроваджуються передові технології і сучасне обладнання, реалізуються нові маркетингові стратегії та освоюються нові ринки збуту. Це особливо важливо, з огляду на нестачу внутрішніх економічних ресурсів, необхідних для активізації інвестиційної діяльності та проведення структурної перебудови економіки громади.

Позитивна динаміка обсягу прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіці області свідчить про ефективну реалізацію проєктів та програм підтримки інвестування. Однак, з огляду на низку об'єктивних та суб'єктивних чинників, інвестиційний потенціал громади реалізований не в повній мірі.

З урахуванням цього, необхідно забезпечити привабливість громади для інвестицій шляхом зміцнення конкурентоспроможності підприємств (за рахунок технологій, інновацій, формування кластерів), гнучкості робочої сили (на основі знань і кваліфікації), створення сприятливої ситуації в громаді.

Для досягнення визначеної операційної цілі буде продовжено роботу щодо поліпшення інвестиційної привабливості громади для залучення інвестицій, які будуть спрямовані на технологічну модернізацію економіки громади, забезпечення активізації інноваційних процесів на підприємствах, де виробляють продукцію з високою часткою доданої вартості, повноцінного використання потенціалу науки на основі ефективного використання механізмів державно-приватного партнерства.

Очікується, що поліпшення умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій сприятиме збільшенню обсягів експорту товарів і послуг. Крім цього, інвестиційна привабливість громади залежить від стану транспортної галузі, подальше покращення якої є одним з пріоритетних завдань.

Необхідним є збільшення ефективності та конкурентоспроможності транспортної галузі, вдосконалення правового механізму державно-приватного партнерства, посилення взаємодії між державним та приватним сектором, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, проведення необхідних реформ. Наведені принципи забезпечать міцну основу сталого розвитку транспортної галузі та створення вільного та конкурентного ринку транспортних послуг.

Очікувані результати:

- зростання обсягів прямих іноземних інвестицій в економіці громади;
- збільшення обсягів експорту товарів та послуг місцевих виробників;
- побудова транспортної моделі з урахуванням принципів сталої мобільності міст і сіл;
- зменшення кількості нелегальних перевезень;
- покращення транспортного зв'язку та безпеки дорожнього руху;
- поетапне спрощення доступу до ринку послуг з пасажирських міжнародних автомобільних перевезень;

– надання населенню високоякісних, безпечних та доступних транспортних послуг незалежно від місця проживання;

– надання усім користувачам доступу до транспортних послуг і забезпечення високої мобільності населення на рівні середніх показників країн ЄС.

Індикатори:

– обсяг залучених прямих іноземних інвестицій (всього з початку інвестування);
 – обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 особу;
 – обсяг експорту та імпорту товарів;
 – коефіцієнт покриття експортом імпорту;
 – кількість доріг з облаштованими тротуарами;
 – кількість доріг з велосипедними доріжками;
 – зменшення кількості дорожньо-транспортних пригод на автодорогах загального користування;

– охоплення більшої кількості населення транспортним сполученням та скорочення часу доїзду;

– поступове оновлення рухомого складу пасажирських перевезень.

Досягнення операційної цілі 2.4. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ	
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 2.4. Стимулювання залучення інвестицій	
Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
2.4.1. Промоція інвестиційного потенціалу громади	– забезпечення презентації економічного, інвестиційного та туристичного потенціалу громади закордоном як в рамках укладених угод про співпрацю громади з адміністративно-територіальними одиницями зарубіжних країн, так в рамках заходів міжнародного характеру в Україні та закордоном; – розміщення на офіційному вебсайті Скалатської громади інформації про інвестиційний потенціал відповідних адміністративно-територіальних одиниць; – сприяння функціонуванню на постійній основі Інвестиційного порталу Тернопільської області, як уніфікованого інструменту роботи з потенційними та діючими інвесторами на території області; – створення ефективних комунальних підприємств, установ, організацій, реконструкція, модернізація, реорганізація, закупівля обладнання, проведення будівельних, ремонтних робіт та інших заходів на існуючих.
2.4.2. Розвиток інвестиційних інституцій та реалізація інвестиційних проєктів	– сприяння сталому, всеохоплюючому та інноваційному технологічному розвитку громади; – здійснення прогнозування тенденцій науково-технічного та інноваційного розвитку на довгостроковий та середньостроковий періоди; – реалізація інвестиційних проєктів.
2.4.3. Розвиток дорожньо-транспортного, логістичного потенціалу та новітніх систем зв'язку	– будівництво, реконструкція і ремонт автомобільних доріг, дорожньої інфраструктури та штучних споруд; – розвиток потенціалу та новітніх систем зв'язку.

2.5. Впровадження регіональної смарт-спеціалізації

Економічний розвиток є одним із ключових елементів успішної країни. Високий рівень безробіття та низький рівень фінансового забезпечення у сільській місцевості призводить до значної міграції населення та знищення українського села як такого. Люди масово виїжджають із сіл в міста, а ще більше закордон в пошуках роботи.

Створення ягідних, молочарських, переробних та інших кластерів на засадах кооперації є одним із виходів з цієї ситуації, як, зокрема, сама сільськогосподарська обслуговуюча кооперація.

Зменшення затрат на вирощування, виробництво, зберігання та збут плодово-ягідних культур та лікарських трав, молока, меду та іншої продукції через спільне використання техніки та обладнання забезпечить збільшення доходів населення.

Дослідження експертів Асоціації „IT Ukraine” та Офісу ефективного регулювання (BRDO) показало, що за останні десять років IT-галузь в Україні стрімко розвивається. Ще у 2018 році вона вийшла на друге місце в українському експорті послуг, а з початку 2019 року продемонструвала, що у загальному обсязі експортованих послуг внесок IT-індустрії становить вже понад 20 %, вона формує вже більш як 3 % вітчизняного валового внутрішнього продукту, поступаючись лише аграрному комплексу і металургії.

Незважаючи на те, що вітчизняна IT-індустрія є надзвичайно перспективною, розвивається швидко і прогнозовано, одночасно, попит на працівників IT сфери в країні вже давно значно перевищує пропозицію, а обсяг заробітної плати програмістів у 7 разів перевищують розмір середньої зарплати по Україні.

Поряд з цим, відповідно до проведеного експертного дослідження „Перспективи інноваційного розвитку IT галузі Тернопільської області”, здійсненого за підтримки Програми „U-LEAD з Європою”, визначено, що IT галузь Тернопільського регіону розвивається стрімкими темпами та вже сьогодні має значний вплив на економіку Тернопільської області. Одночасно, основною стратегічною метою розвитку IT-сектора на інші галузі регіональної економіки є прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентоспроможних інформаційних технологій в усі сфери суспільного життя, зокрема в економіку регіону, що дасть змогу підвищити конкурентоспроможність Тернопільської області, продуктивність праці в усіх сферах економіки, ступінь розвитку інформаційної інфраструктури, зокрема, сприяти якості та доступності послуг освіти, науки, культури, охорони здоров'я за рахунок впровадження інформаційних технологій, розширити можливості громадян отримувати доступ до національних та світових інформаційних електронних ресурсів, створити нові робочі місця, покращити умови роботи і життя людини.

Очікувані результати:

- відкриття нових IT компаній та стартапів;
- підвищення рівня зайнятості населення, зменшення трудової міграції, створення нових робочих місць;
- започаткування нових освітніх курсів та проєктів;
- створення нових об'єктів інфраструктури підтримки та розвитку IT технологій;
- створення плодово-ягідного кластеру для сталого економічного розвитку сільських територій та постачання якісної сільськогосподарської продукції;
- налагодження ефективного партнерства – місцевого населення, влади, комерційних та інших структур;
- розробка локального кейсу з вирощування плодово-ягідних культур для сільськогосподарських фермерських господарств;
- вирощування, доробка та постачання продукції на організовані ринки;
- часткове відшкодування вартості сертифікації суб'єктів органічного виробництва;
- покращення здоров'я населення, доступність екологічно чистих продуктів харчування;
- зменшення внесення мінеральних дорив та пестицидів дасть можливість покращити екологічне становище області;

- впровадження інноваційних напрямків геліцекультури;
- впровадження технології та техніки з повної (поглибленої) переробки молока (сировини).

Індикатори:

- обсяг залучених інвестицій в ІТ сферу;
- кількість зареєстрованих суб'єктів господарювання в ІТ сфері;
- кількість створених нових робочих місць в ІТ сфері;
- кількість проведених нових освітніх курсів, проєктів та їх учасників;
- кількість створених нових об'єктів інфраструктури підтримки та розвитку ІТ технологій;
- кількість новостворених робочих місць;
- обсяг експорту органічної продукції;
- обсяг виробництва органічної продукції;
- кількість сімейних фермерських господарств;
- кількість внесення органічних добрив;
- обсяг виробництва молочної промисловості.

Досягнення операційної цілі 2.5. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ	
ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 2.5. Впровадження регіональної смарт-спеціалізації	
Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
2.5.1. Підтримка та розвиток галузей, визначених на засадах смарт-спеціалізації (світлотехнічна, молочна, виробництво нішевої та органічної продукції)	– розвиток органічного виробництва та нішевих напрямків; – розвиток геліцекультури (розведення равликів); – впровадження технологій глибокої переробки молока (сировини).
2.5.2. Кластеризація, кооперація в галузях смарт-спеціалізації	– створення плодово-ягідних кластерів для сталого економічного розвитку сільських територій та постачання якісної сільськогосподарської продукції; – налагодження ефективного партнерства – місцевого населення, влади, комерційних та інших структур.
2.5.3. Впровадження ІТ продуктів в соціально-економічну інфраструктуру	– створення в громаді сприятливого підприємницького ІТ середовища, приваблення ІТ спеціалістів в громаду; – поява нових стартапів та компаній та їх розвиток у стартап-інкубаторі; – збільшення привабливості Скалатщини як регіону відкритого, комфортного та сприятливого для ІТ працівників.
2.5.4. Розвиток інноваційної діяльності у смарт-галузях	– сприяння сталому, всеохоплюючому та інноваційному технологічному розвитку громади; – організація маркетингових досліджень можливостей становлення і функціонування регіональних галузевих ринків на засадах смарт-спеціалізації.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**3.1. Підвищення рівня зайнятості сільського населення**

Наявність робочих місць з конкурентною заробітною платою, комфортна інфраструктура для проживання є ключовими факторами, які визначають здатність території стримувати населення від міграції.

Сільськогосподарське виробництво – галузь, яка сотні років забезпечувала сільські території Скалатщини заробітком, зазнала суттєвих структурних змін, і тепер не потребує такої кількості робочих рук, як ще 20 років тому. Таким чином, постало питання підтримки та організації самозайнятості на селі, зокрема розвиток сільського зеленого туризму, об'єднання у сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи та розвиток приватного підприємництва. Зусилля слід спрямувати на покращення забезпечення сільських територій кваліфікованими кадрами в галузі агропромислового комплексу, а також робітничими професіями.

Очікувані результати:

- створення нових робочих місць у сільській місцевості;
- збільшення доходів індивідуальних домогосподарств;
- зменшення міграції молоді із населених пунктів;
- підвищення якості трудових ресурсів та покращення кадрового забезпечення сільських територій.

Індикатори:

- рівень безробіття у сільських територіях;
- кількість працевлаштованих мешканців сільських територій;
- рівень підприємницької активності сільського населення.

Досягнення операційної цілі 3.1. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 3.1. Підвищення рівня зайнятості сільського населення

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
3.1.1. Підвищення конкурентоздатності трудових ресурсів сільських територій	– створення сприятливого підприємницького середовища функціонування системи наукового та інноваційного забезпечення розвитку сільськогосподарського виробництва; – надання консультаційних, дорадчих та інформаційних послуг; – проведення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації робітничих кадрів.
3.1.2. Розвиток сільськогосподарської кооперації	– створення навчального майданчика для вивчення досвіду (в тому числі міжнародного досвіду) з метою розвитку сільськогосподарської кооперації; – покращення якісної складової діяльності сільськогосподарських кооперативів; – підтримка самозайнятості на селі; – надання консультативного супроводу для особистих селянських господарств із сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.
3.1.3. Розвиток галузі тваринництва	– розвиток інфраструктури виробництва та розширення асортименту продукції тваринництва; – розвиток м'ясного скотарства; – підтримка молочного скотарства; – будівництво тваринницьких ферм.
3.1.4. Розвиток плодово-ягідництва та овочівництва	– розвиток ягідництва; – збільшення виробничих потужностей для охолодження, шокової заморозки та зберігання ягідних культур; – насичення продовольчого ринку конкурентно-спроможними продуктами та розширення їх експорту; – стимулювання розвитку фермерських господарств, які займаються вирощуванням овочевих культур.
3.1.5. Розвиток сільського зеленого	– створення об'єктів інфраструктури сільського зеленого туризму на території громади;

туризму

– підвищення якості туристичних послуг та потенціалу туристичної сфери в сільській місцевості.

3.2. Розвиток інфраструктури сільських територій

Від соціальних умов залежать розвиток та ефективність сільськогосподарського виробництва та відродження села взагалі. Проте нині більшість сільських поселень не в змозі надати селянам необхідний асортимент соціальних послуг. Через відсутність значної кількості об'єктів соціальної інфраструктури на селі переважна частина сільських жителів змушена одержувати їх за межами місця постійного проживання. Тому доступність соціальних послуг для кожного сільського жителя є одним з визначальних показників соціальної характеристики населених пунктів та сільських територій.

Підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості є одним із пріоритетних напрямів державної політики у сферах охорони здоров'я та регіонального розвитку.

Збереження мережі закладів культури, подальший розвиток аматорського мистецтва, покращення кадрового потенціалу та матеріально-технічного стану сільських закладів культури створить умови для створення більш якісного культурного продукту в обслуговуванні сільських жителів.

Важливим завданням є покращення інфраструктури в сільській місцевості та усунення диспропорцій в якості наданих послуг між сільською та міською місцевістю.

Очікувані результати:

- поживавлення господарської діяльності у сільській місцевості;
- покращення кадрового забезпечення сільських територій;
- покращення транспортного зв'язку та безпеки дорожнього руху;
- забезпечення життєво важливих інтересів населення, підприємств, установ і організацій;
- удосконалення мережі закладів охорони здоров'я та матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я у сільській місцевості, створення умов для діяльності лікарів, які надають первинну медичну допомогу;
- збереження культурної спадщини і традицій;
- активізація культурно-мистецької діяльності у сільській місцевості;
- покращення матеріально-технічного стану та забезпеченість фахівцями сільських закладів культури;
- покращення стану сільських доріг;
- збільшення кількості функціонуючих об'єктів соціальної інфраструктури.

Індикатори:

- кількість новозбудованих, реконструйованих, відремонтованих об'єктів інфраструктури, в тому числі соціальної;
- якість надання соціальних послуг на селі;
- протяжність відремонтованих доріг місцевого значення;
- відсоток доріг з облаштованими тротуарами та велосипедними доріжками;
- кількість функціонуючих об'єктів соціальної інфраструктури в сільській місцевості;
- збереження мережі закладів культури у сільській місцевості;
- забезпеченість сільських закладів культури фахівцями.

Досягнення операційної цілі 3.2. потребує вирішення таких завдань:

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ 3.2. Розвиток інфраструктури сільських територій

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
3.2.1. Збереження та підтримка традицій і звичаїв, розвиток аматорського мистецтва сільських територій, активізація проведення сільських фестивалів та свят	– організація та проведення фестивалів, свят, оглядів-конкурсів на територіях сільської місцевості; – проведення культурно-масових заходів з метою збереження українських традицій, цінностей та їх популяризація серед молоді; – проведення обмінних концертів між художніми колективами різних сіл; – активізація гастрольної діяльності аматорських художніх колективів; – поліпшення матеріально-технічного оснащення закладів культури сільських територій та перетворення їх у центри культурного розвитку громади.
3.2.2. Покращення стану сільських доріг	– ремонт та реконструкція доріг в населених пунктах громади та між ними; – облаштування доріг населених пунктів тротуарами, велосипедними доріжками та освітленням.
3.2.3. Покращення стану соціальної та комунальної інфраструктури в сільській місцевості	– розвиток освітньої мережі сільських територій (особливо дошкільних закладів); – сприяння спроможності сільської молоді у визначенні можливостей започаткування несільськогосподарського бізнесу та створення малого та середнього підприємництва; – забезпечення умов для розвитку інституту сімейних лікарів; – запровадження системи стимулювання молодих лікарів; – сприяння розвитку мережі закладів соціального захисту населення в сільській місцевості; – модернізація та проведення ремонту закладів культури; – сприяння розвитку мережі закладів фізичної культури та спорту в сільській місцевості.

РОЗДІЛ VI. Аналіз відповідності положень місцевої стратегії Державній стратегії регіонального розвитку України та регіональній стратегії розвитку

Стратегія розвитку Скалатської міської територіальної громади на 2023-2027 роки узгоджена з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», Стратегією розвитку Тернопільської області на 2021-2027 роки, яка затверджена рішенням сесії Тернопільської обласної ради від 03 грудня 2020 року № 16 та Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року.

Узгодженість Стратегії громади з Державною стратегією регіонального розвитку

Державна стратегія регіонального розвитку передбачає такі три Стратегічні цілі:

1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.
2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.
3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування.

Стратегія розвитку Скалатської громади, крім власних цілей розвитку громади, містить цілі, що відповідають цілям Державної стратегії регіонального розвитку (табл. 6.1):

✓ **Стратегічна ціль 1. Розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя населення** підтримує стратегічні цілі Державної стратегії регіонального розвитку:

1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.
2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.

✓ **Стратегічна ціль 2. Підвищення конкурентоспроможності громади** найбільш узгоджується з стратегічними цілями Державної стратегії регіонального розвитку:

1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.
2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.
3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування.

✓ **Стратегічна ціль 3. Розвиток сільських територій** особливо узгоджується з стратегічною ціллю Державної стратегії регіонального розвитку:

1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.
2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.

**Таблиця 6.1. Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку
Скалатської міської територіальної громади із стратегічними
цілями Державної стратегії регіонального розвитку**

Стратегічні цілі Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади	Стратегічні цілі Державної стратегії регіонального розвитку		
	1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування
1. Розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя населення	V	V	
2. Підвищення конкурентоспроможності громади	V	V	V
3. Розвиток сільських територій	V	V	

Узгодженість Стратегії громади з Стратегією розвитку Тернопільської області

Стратегія розвитку Тернопільської області передбачає такі три Стратегічні цілі:

1. Розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя населення
2. Підвищення конкурентоспроможності регіону
3. Розвиток сільських територій.

Стратегія розвитку Скалатської громади, крім власних цілей розвитку громади, містить цілі, що повністю відповідають цілям Стратегії розвитку Тернопільської області (табл. 6.2).

Таблиця 6.2. Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади із стратегічними цілями Стратегії розвитку Тернопільської області

Стратегічні цілі Стратегії розвитку Скалатської міської територіальної громади	Стратегічні цілі Стратегії розвитку Тернопільської області		
	1. Розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя населення	2. Підвищення конкурентоспроможності регіону	3. Розвиток сільських територій
1. Розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя населення	V	V	V
2. Підвищення конкурентоспроможності громади	V	V	V
3. Розвиток сільських територій	V	V	V

РОЗДІЛ VII. Етапи та механізми реалізації місцевої стратегії

В основу Плану реалізації стратегії лягли проєктні ідеї, відібрані та доопрацьовані членами Робочої групи на основі пропозицій, що надійшли від мешканців, представників підприємств, установ та організацій Скалатської міської територіальної громади.

Часові рамки і засоби реалізації

План реалізації Стратегії сформований у відповідності зі стратегічними цілями, які реалізуються через технічні завдання на проєкти місцевого розвитку.

Стратегія буде реалізовуватися у два етапи: перший – 2023-2025 роки, другий – 2026-2027 роки.

За джерелами залучення коштів:

1. **Бюджетний** – податки та збори, продаж та оренда комунального майна, місцеві та державні цільові програми, угоди щодо регіонального соціально-економічного розвитку;
2. **Інвестиційний** – корпоратизація комунальних підприємств (їх перетворення на господарські товариства); компенсація впливу;
3. **Грантовий** – міжнародна технічна допомога; гранти міжнародних донорських організацій; проєкти корпоративно-соціальної відповідальності, тощо.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії розвитку відбуватиметься шляхом залучення:

1. власних надходжень міського бюджету;
2. коштів Державного фонду регіонального розвитку;
3. грантів Українського культурного фонду;
4. Секторальної бюджетної підтримки ЄС;
5. субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку;
6. галузевих державних субвенцій (НУШ, «спортивна», тощо);
7. «екологічних коштів» державного та обласного бюджетів;
8. коштів міжнародної технічної допомоги;
9. грантів різних програм та проєктів:
 - Швейцарська бюро співробітництва в Україні;
 - ЄБРР (Європейський банк реконструкції та розвитку);
 - Програма Кусаноне;
 - Клуб сталого бізнесу;
 - Європейський союз;
 - Досвідчені експерти з Нідерландів (PUM);
 - Німецька служба старших експертів SES;
 - Посольство Канади в Україні;
 - Гранти посольства Федеративної Республіки Німеччини в Україні;
 - Гранти від посольства Швеції в Україні;
 - Міжнародний Вишеградський фонд;
 - Міжнародний фонд Відродження;
10. інших коштів, незаборонених чинним законодавством.

Основним джерелом фінансування проєктів стратегії розвитку будуть кошти бюджету громади, державні субвенції та інші зовнішні фонди, які дозволять реалізувати більшу кількість завдань, згідно з визначеними органами влади громади пріоритетами. У разі подачі заявки щодо виділення коштів із зовнішніх державних фондів на реалізацію і співфінансування завдань, кожного разу буде проводитись аналіз вимог, які стосуються пропорції частки власних коштів громади у фінансуванні і принципів формально-правового врегулювання цих завдань.

Досить поширеною формою фінансування місцевих проєктів є кошти, отримані в рамках співпраці влади, бізнесу та громадськості. Часто така співпраця оформлюється у вигляді т.з.

«договорів соціального партнерства» і передбачають різноманітні форми фінансової або не фінансової підтримки з боку бізнесу або конкретно визначених закладів чи установ, або окремих проектів в громадах. В такому разі кошти поступають на рахунки громадських організацій, або на пряму можуть бути придбані товари та будівельні матеріали для соціальних потреб установ.

РОЗДІЛ VIII. Моніторинг та оцінка результативності реалізації місцевої стратегії

Спільна робота багатьох осіб, які взяли участь спочатку в розробці детального діагнозу умов розвитку громади, а далі розробці стратегії її розвитку, буде марною, якщо запропоновані в цьому документі заходи не будуть реалізовані.

Розробка, а далі затвердження стратегії радою громади – це лише перший етап циклу стратегічного управління громадою. Наступні етапи для досягнення запланованих цілей це:

1. результативна і ефективна реалізація заходів;
2. моніторинг впровадження стратегії та евалюація (оцінка) результатів реалізації заходів;
3. можливі коректування плану та його актуалізація.

Ці елементи повинні разом створити організовану систему, формально затверджену рішенням ради або головою громади.

8.1. Моніторинг впровадження стратегії

Моніторинг є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації, що проводиться з метою відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до стратегічних, оперативних цілей та завдань, визначених у Стратегії.

Моніторинг Стратегії здійснюється щороку, шляхом порівняння базових та фактичних значень показників та відображається у звіті, який оприлюднюється на офіційному вебсайті Скалатської міської ради. Моніторинг Плану заходів відбувається двічі на рік на основі відстеження виконання визначених індикаторів оцінки результативності. Звіти про моніторинг подаються в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду на розгляд Скалатської міської ради.

Оцінювання реалізації Стратегії та Плану заходів проводиться після завершення строку їх реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації стосовно досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного та екологічно-збалансованого розвитку територіальної громади та інформації щодо сталості змін з метою прийняття необхідних управлінських рішень та необхідних коригувань.

На основі здійснення оцінювання складається заключний звіт, який містить:

1. результати порівняння фактичних та цільових значень показників;
2. досягнення запланованих цілей;
3. задоволення потреб різних груп заінтересованих осіб;
4. наявних незапланованих змін та впливів;
5. діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих);
6. ефективності механізмів реалізації, ресурсних витрат, стійкості результатів Стратегії.

Оцінювання може бути внутрішнім (проводиться виконавцями Стратегії) та зовнішнім (проводиться із залученням експертів). Заключний звіт щодо оцінювання реалізації Стратегії та Плану заходів не пізніше трьох місяців після закінчення звітного періоду подаються на розгляд Скалатської міської ради та оприлюднюються на офіційному вебсайті громади.

8.2. Оцінка результатів реалізації стратегії (евалюація)

Оцінка (евалюація) – це погляд на реалізацію стратегії з точки зору досягнення результатів, які мали бути досягнені. Вона має відповідати на запитання, чи якщо щось було зроблено, чи щось було зроблено добре. Оцінка повинна проводитись протягом всього часу реалізації стратегії. Наслідками негативної оцінки під час реалізації стратегії можуть бути:

- закінчення даного завдання раніше;
- зміна цілей;
- зміна способів реалізації.

В свою чергу підсумкова оцінка не впливає на саму стратегію під час її реалізації, але може нести наслідки для нових проектів в стратегії. Вона призначена для збору досвіду і отримання висновків на майбутнє.

8.3. Процедура актуалізації стратегії

Стратегія повинна мати постійний плановий характер. Раз на 3 роки буде виконуватись її ґрунтовний перегляд та актуалізація одночасно з перенесенням горизонту програмування, тобто оформленням чергового плану заходів. Можливі коректування чи доповнення повинні виконуватись на підставі внутрішніх чи зовнішніх умов, що змінились. До стратегії необхідно вносити нові заходи, що виникають з нових можливостей, або визначених нових потреб.

8.4. Інформування громадськості

Головною метою підготовки, а далі впровадження стратегії є визначене баченням забезпечення мешканцям громади якомога комфортніших умов життя, праці та відпочинку. Реалізація стратегії повинна слугувати місцевій громадськості: мешканці громади повинні мати доступ до інформації, які заходи будуть в перспективі наступних років реалізовуватись владою громади і її підрозділами.